

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่าน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษารายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3. บัญชีคำพื้นฐานระดับประถมศึกษาตอนต้น

4. การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

5. พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

6. การอ่าน

7. ชุดฝึกทักษะ

8. แผนจัดการเรียนรู้

9. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

10. ความหมายของความพึงพอใจ

11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

11.1 งานวิจัยภายในประเทศ

11.2 งานวิจัยต่างประเทศ

12. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551

1.1 จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็น
 มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มี
 จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการ
 ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
 ประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อ
 การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดย
 มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถ
 เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1.1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล

1.1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

1.1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

1.1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ และสามารถมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกตั้งนี้รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5-29) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 34)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อย
แก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ

การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์
สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไป ปรับใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร
โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ

ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงาน
ชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และ
เขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมี
วิจารณ์ญาณ การพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกพูดลำดับ
เรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผลการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้ง
เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของ
ภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและ
บุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของ
ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรมวิเคราะห์วรรณคดีและ
วรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงาน
ประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ
บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มี
คุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม
ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความ
งดงามของภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษ

ที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ.
2551 : 12-14)

2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
มาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ดังนี้
สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และ
ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและ
มีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร
เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ
เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า
อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมี
วิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาส
ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลัก
ภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง

ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา
ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น
วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและ
นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2.1 ลักษณะของหลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานได้กำหนดสาระ
และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบและทิศทางการพัฒนา
หลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษา เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น ๆ
สถานศึกษาจะนำพัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย และเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เป็น
แนวทางเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ ลักษณะ
สำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

2.1.1 กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย (Strand)

ซึ่งเป็นแก่นความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยาย
รายละเอียด จัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน
และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และประกอบด้วย การอ่าน การ
เขียน การดู และการพูด
หลักการใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม

2.1.2 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย
มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา

และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียน

และมาตรฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ อันคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

2.1.3 กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้น ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น มีการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทุกช่วงชั้น มิใช่เฉพาะช่วงชั้นที่จะสอนเท่านั้น เพื่อเห็นภาพการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.1.4 กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4- 6 กำหนดเวลาเป็นรายภาค

ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 50 (เวลาเรียนตลอดปี 800 -1,000 ชั่วโมง) เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และวางทักษะที่จำเป็นในการอ่าน เขียนและการคิดคำนวณ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญกับทักษะการคิดเป็นอย่างยิ่งซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย

เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. บัญชีคำพื้นฐานระดับประถมศึกษาตอนต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, : 1-40) บัญชีคำพื้นฐานที่สำนัก
วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษา

ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งได้นำ

ให้สถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นคู่มือการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-3

และชั้นเด็กเล็ก โดยเป็นคำพื้นฐานที่กรมวิชาการ (เดิม) ได้
จัดทำขึ้นในโครงการศึกษาคำพื้นฐาน

ที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา พ.ศ.

2529 - พ.ศ. 2531 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช

2521 ซึ่งครูผู้สอนภาษาไทยสามารถใช้เป็นคำพื้นฐานในการ
สอนอ่านเขียนได้

ในการใช้คำพื้นฐานและคำศัพท์ ครูผู้สอนภาษาไทย
สามารถพิจารณา และนำไปเพื่อการใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ
ผู้เรียนในการอ่าน-การเขียนภาษาไทยได้สูงสุดและเหมาะสม
กับผู้เรียนมากที่สุด

3.1 เป้าหมายการใช้บัญชีคำพื้นฐาน

3.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 (ช่วงชั้นที่

1) อ่านได้

3.1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 (ช่วงชั้นที่

2) อ่านคล่อง และอ่านเป็น

3.1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 (ช่วงชั้นที่ 3-

4) อ่านเป็น และมีนิสัย

รักการอ่าน

1) อ่านได้ หมายถึง การอ่านคำ วลี ประโยค ได้ ถูกต้องและรู้ความหมาย สามารถประสมคำ และจำแนก ส่วนประกอบของคำได้ (พยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์) การอ่านคำพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่กำหนดตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประมาณ 600 คำ รวมทั้งคำที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพิ่มอีกประมาณ 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มอีกประมาณ 1,200 คำ รวมทั้งคำที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2) อ่านคล่อง หมายถึง การอ่านออกเสียงได้อย่างชัดเจนถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่าน อ่านแล้วจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ เน้นการอ่านคำพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มจากคำที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อีกประมาณ 1,400 คำ รวมทั้งคำที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 เน้นการอ่านคำใหม่ และคำยากที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งคำที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3) อ่านเป็น หมายถึง การอ่านได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่าน รู้จักเว้นวรรคตอน และใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ อ่านอย่าง มีวิจารณญาณ ใช้ผลจากการอ่านในการตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลโดยไม่ตกอยู่ในอิทธิพลการโฆษณาชวนเชื่อ

4) นิษฐ์รักการอ่าน หมายถึง การมีความพอใจและต้องการที่จะอ่านหนังสืออย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แสวงหาความรู้ และความเพลิดเพลินจากการอ่าน ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ ในระดับการอ่านเป็นและมีนิสัยรักการอ่านนักเรียนสามารถใช้คำได้อย่างอิสระ

3.2 ประโยชน์ของบัญชีคำพื้นฐาน

3.2.1 ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย ในแง่ของ การกำหนดเนื้อหา คือ การกำหนดคำที่ใช้ในการเรียนการสอน ภาษาไทยแต่ละระดับชั้น

3.2.2 ใช้ในการพัฒนาหนังสือเรียน แบบฝึกหัด และ หนังสือเสริมประสบการณ์ ต่าง ๆ โดยการนำคำไปใช้แต่งหนังสือและฝึกเสริมทักษะต่าง ๆ

3.3.3 ใช้ในการจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ภาษาไทยที่จำเป็น เช่น บัตรคำแผนภูมิเสริมประสบการณ์ การสร้างเรื่องราวในการแสดงหุ่น การเล่นเกมแบบ บทบาทสมมุติ การแสดงละคร เป็นต้น

3.3 รายละเอียดของคำพื้นฐาน

3.3.1 คำพื้นฐานชั้นเด็กเล็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 242

คำ จำแนกเป็นคำนาม

จำนวน 175 คำ จัดประเภทของคำได้ 12 หมวด คือหมวด

เกี่ยวกับตำแหน่ง อาชีพมี 15 คำ

เครือญาติมี 14 คำ อวัยวะมี 22 คำ เครื่องแต่งกาย – เครื่อง

นอน มี 11 คำ ดอกไม้

มี 4 คำ ผลไม้ มี 18 คำ ผัก มี 10 คำ อาหาร มี 12 คำ สัตว์ มี

27 คำ พาหนะ มี 4 คำ

และสถานที่ มี 12 คำ คำกริยา คำเชื่อม และคำอื่น ๆ อีก 61 คำ

3.3.2 คำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี จำนวน
ทั้งสิ้น 708 คำ มีลักษณะเป็นคำเดี่ยวง่ายทั้งหมด

3.3.3 คำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน
ทั้งสิ้น 1,098 คำ มีลักษณะเป็นคำเดี่ยวง่าย จำนวน 356 คำ คำ
ประสมง่าย จำนวน 415 คำ และคำเดี่ยวยาก จำนวน 327 คำ

3.3.4 คำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน
ทั้งสิ้น 1,210 คำ มีลักษณะเป็นคำเดี่ยวง่าย จำนวน 340 คำ คำ
ประสมง่าย จำนวน 288 คำ คำเดี่ยวยาก จำนวน 168 คำ
และคำประสมยาก จำนวน 414 คำ

3.4 ข้อเสนอแนะในการนำคำพื้นฐานไปใช้

4.4.1 คำพื้นฐานในชั้นเด็กเล็ก หรือบัญชีคำคันทา มี
จำนวนทั้งสิ้น 242 คำ เป็นคำที่เด็กเล็กใช้พูดในชีวิตประจำวัน
ที่มีความถี่สูง การนำคำคันทาไปสอนอ่านควรคัดเลือกคำที่ใช้
บ่อยในท้องถิ่นและในสถานการณ์ต่าง ๆ การกำหนดจำนวนคำ
ไม่ควรมากเกินไปควรอยู่ระหว่าง

100 –150 คำ สำหรับการสอนอ่านคำคันทานี้ ไม่จำเป็นต้องให้
นักเรียนอ่านแบบแจกลูกและสะกดหรือผัน ให้อ่านเป็นคำและ
เข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ

4.4.2 คำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวน
ทั้งสิ้น 3,016 คำ เป็นคำที่ทดสอบความยากง่ายในการอ่านและ
การเขียนมาแล้ว โดยคัดเลือกจากจำนวนคำของบัญชีคำ

แต่ละชั้น ซึ่งนักเรียนใช้พูดในชีวิตประจำวันที่มีความถี่สูง ดังนั้นคำเหล่านี้จึงเป็นคำที่ควรเรียนในชั้นต่าง ๆ ตามที่กำหนด แต่การพิจารณานำคำไปใช้ในแต่ละชั้นควรพิจารณาคัดเลือกอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาคำที่จำเป็นต้องใช้ในท้องถิ่นนั้น ๆ และตามสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งพิจารณากำหนดจำนวนคำให้เหมาะสม

4.4.3 คำที่กำหนดในบัญชีคำพื้นฐานแต่ละชั้นไม่ควรถือเป็นหลักตายตัวมากนัก สามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม คำในบัญชีคำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อาจปรับมาใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ ทั้งนี้ควรพิจารณาค่าความยากของการอ่านและเขียนด้วย เพื่อให้การใช้คำเหมาะสมกับวัยและตามลำดับชั้นการเรียนรู้ของนักเรียน สำหรับคำบางคำที่ยากมาก แต่มีความจำเป็นต้องใช้ในระดับชั้นนั้น ๆ ก็อาจนำมาใช้ได้ โดยครูผู้สอนภาษาไทยสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอนคำยากนั้น ๆ เพิ่มเติมด้วย

4.4.4 การนำคำในบัญชีคำพื้นฐาน แต่ละชั้นไปใช้ในการสร้างสื่อการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ นอกจากจะใช้คำจากบัญชีคำพื้นฐานแล้ว ควรพิจารณานำคำที่ใช้เฉพาะกลุ่มสาระนั้น ๆ มาใช้ประกอบด้วย

1) การอ่าน – การเขียนภาษาไทยตามจุดเน้นการ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2553

ช่วงชั้นที่ 1 ติดตามและตรวจสอบว่านักเรียนอ่านออก
หรือไม่ โดยเน้นที่การอ่านออกเสียงเป็นสำคัญ และนักเรียน
อ่าน เขียน คำ ประโยค ข้อความได้ถูกต้องและเข้าใจ
ความหมายหรือไม่ โดยใช้คำพื้นฐานซึ่งกรมวิชาการเคยวิจัย
ไว้ และจากหนังสือเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เสนอไว้
เป็นเกณฑ์พิจารณาความยากง่ายของสาระที่อ่าน ดังนี้

บัญชีคำพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มอีก
จำนวน 708 คำ รวมเป็น 950 คำ

บัญชีคำพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพิ่มอีก
จำนวน 950 คำ รวมเป็น 1,098 คำ

บัญชีคำพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มอีก จำนวน
1,210 คำ รวมเป็น 3,016 คำ

2) กำหนดร้อยละ 60 ขึ้นไป จึงผ่านเกณฑ์การอ่าน
ออกเขียนได้ ดังนี้

การอ่านออกเขียนได้ ชั้น ป. 1-3

การอ่านออก : อ่านคำ อ่านประโยค อ่านข้อความ ต้องผ่าน

เกณฑ์ ร้อยละ 60 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

คะแนน 80 – 100 ระดับดีมาก

คะแนน	70 – 79	ระดับดี
คะแนน	60 – 69	ระดับพอใช้
คะแนน	1 – 59	ปรับปรุง (ต่ำกว่า

เกณฑ์)

การเขียนได้ : เขียนคำ เขียนประโยค เขียนข้อความ ต้องผ่าน

เกณฑ์ ร้อยละ 50 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

คะแนน	80 – 100	ระดับดีมาก
คะแนน	65 – 79	ระดับดี
คะแนน	50 – 64	ระดับพอใช้
คะแนน	1 – 49	ปรับปรุง (ต่ำกว่า

เกณฑ์)

การสรุป : การอ่านออกเขียนได้

นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ ทั้งการอ่านออก ร้อยละ 60

และการเขียนได้ ร้อยละ 50

จึงจะถือว่า อ่านออกเขียนได้

การอ่านคล่องเขียนคล่อง ชั้น ป. 4 - 6

การอ่านคล่อง : อ่านคำ อ่านประโยค อ่านข้อความ ต้องผ่าน

เกณฑ์ ร้อยละ 60 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

คะแนน	80 – 100	ระดับดีมาก
คะแนน	70 – 79	ระดับดี

คะแนน	60 – 69	ระดับพอใช้
คะแนน	1 – 59	ปรับปรุง (ต่ำกว่าเกณฑ์)

การเขียนคล่อง : เขียนคำ เขียนประโยค เขียนข้อความ ต้องผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 50 ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ

คะแนน 80 – 100 ระดับดีมาก

คะแนน 65 – 79 ระดับดี

คะแนน 50 – 64 ระดับพอใช้

คะแนน 1 – 49ปรับปรุง (ต่ำกว่าเกณฑ์)

การสรุป : การอ่านคล่องเขียนคล่อง

นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ ทั้งการอ่านคล่อง ร้อยละ 60 และการเขียนคล่อง ร้อยละ 50 จึงจะถือว่า อ่านออกเขียนได้

3) รายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีคำช่วงชั้นที่ 1 การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับช่วงชั้นที่ 1(ป.1-3)

การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) กำหนดบัญชีคำให้ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 มี จำนวนทั้งสิ้น 708 คำ และคำในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อ่านคำเพิ่มอีกจำนวน

ทั้งสิ้น 1,098 คำ จำนวน 356 คำ และคำในกลุ่มสาระการ
เรียนรู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านคำเพิ่มอีกจำนวนทั้งสิ้น
1,210 คำ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า บัญชีคำพื้นฐาน
ครูผู้สอนภาษาไทยสามารถพิจารณาความสามารถของผู้เรียน
และนำไปกำหนดคำที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยแต่ละ
ระดับชั้น เพื่อการใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในการอ่าน
การเขียนภาษาไทยได้สูงสุดและเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อพัฒนา
ตนเอง สังคม และประเทศชาติได้มากที่สุด

4. การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

4.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นการพัฒนา
การศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research -Based
Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธี
หนึ่งที่นิยมใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา
โดยเน้นหลักการเหตุผลและตรรกวิทยา
เป็นเป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและ
ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์
ทางการศึกษาอันหมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่
หนังสือแบบเรียน फिल्मสไลด์
เทปเสียง เทปโทรทัศน์ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ฯลฯ (Borg; & Gall. 1979 : 771-798; พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2546 : 21-24)

ดังนั้น การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา Educational Research Development (R&D) เป็นการวิจัยทางการศึกษา ประเภทหนึ่ง ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งผลผลิตทางการศึกษา ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน สื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ และการจัดระบบ การวิจัยและพัฒนาจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ บุคลากร และเวลาในการทำให้สมบูรณ์ ผลของการพัฒนาจะทำให้ได้มาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง และจะสมบูรณ์แบบ เมื่อผลผลิตถูกนำไปทดลองภาคสนามและหาประสิทธิภาพให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐาน (Gay. 1976 อ้างอิงจาก พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2546 : 21-24)

บอร์กและกอลล์ (Borg and Gall. 1989 :. 782) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการพัฒนาและนำมาซึ่งเหตุผลของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา โดยผลิตภัณฑ์นี้ จะไม่หมายถึงเฉพาะตำรา فیلم หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงวิธีการ และโปรแกรมทางการศึกษา จุดเน้นของการวิจัยและพัฒนา คือ การพัฒนาโปรแกรมที่จะทำให้เกิดระบบการเรียนรู้ซึ่งรวมถึง

การพัฒนาอุปกรณ์และการฝึกอบรมบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

การวิจัยและพัฒนาเป็นรูปแบบการวิจัย ที่จะทำให้การวิจัยทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เพราะการวิจัยและพัฒนาเน้นการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์การศึกษา ที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น หากวงการวิจัยทางการศึกษาไทยจะหันมาสนใจการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากยิ่งขึ้น ก็จะเป็นการทำให้มีการนำผลการวิจัยทางการศึกษาไปใช้กันอย่างกว้างขวางเด่นชัดมากยิ่งขึ้นในอนาคต
วรวรรณ ศรีสงคราม (2544 : 8)

ทิศนา แชมณี (2540 : 5) ได้กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา (Research and development) คือ การวิจัยที่มุ่งเอาความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อ โดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้จนเป็นผลที่น่าพอใจ แล้วจึงนำไปเผยแพร่

ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยประยุกต์เป็นขั้นที่กระทำต่อจากการวิจัยบริสุทธิ์ เป็นการนำความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อ และพัฒนาเป็นเทคนิค หรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาอย่างได้ผล (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ และ สำลี ทองทิว. 2553 : 22)

การวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการที่ใช้การพัฒนาและประเมินผล ขั้นตอนส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางการประเมินผลและผลผลิต จุดมุ่งหมายในการวิจัยและพัฒนาจะแตกต่างจาก

การวิจัยทั่วไป คือ วิจัยทั่วไปนั้นมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แต่
 การวิจัยและพัฒนา นั้นมุ่งเกี่ยวกับการพัฒนาผลผลิตให้มี
 ประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น (นิโบล นิมกิงรัตน์. 2545 :
 26)

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ต้องการค้นคว้าและ
 พัฒนา ทำการทดสอบ
 ในสภาพจริง ทำการประเมิน และดำเนินการปรับปรุงผลิตภัณฑ์
 หลาย ๆ รอบจนได้ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ (รจ
 โรจน์ แก้วอุไร. 2549 : 10)

สุพัคตร์ พิบูลย์ (2551 : 1-2) ได้กล่าวว่า การวิจัยและ
 พัฒนา (The Research and Development) เป็นลักษณะหนึ่ง
 ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้
 กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือก
 หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือ
 คุณภาพชีวิต

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการ
 พัฒนาด้านแบบนวัตกรรม (หมายถึงสื่อ/สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ)
 แล้วมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์
 ทั้งนี้ นวัตกรรมที่นำมาทดลอง คือ ปฏิบัติการ (Treatment)
 หรือตัวแปรต้น โดยมี “ดัชนี

ชี้คุณภาพ” ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นตัวแปรตาม การวิจัย และพัฒนาจะให้ผลลัพธ์ที่สำคัญ

2 ลักษณะ คือ

1. นวัตกรรมประเภทวัตถุที่เป็นชิ้นเป็นอัน ซึ่งอาจเป็น ประเภท วัสดุ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน เช่น รถยนต์ คอมพิวเตอร์ ชุด การสอน สื่อการสอน ชุดกิจกรรม เสริมความรู้ คู่มือ ประกอบการทำงาน เป็นต้น

2. นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ /วิธีการ/ กระบวนการ/ระบบปฏิบัติการ อาทิ รูปแบบการสอน วิธีการสอน รูปแบบการบริหารจัดการ ระบบการทำงาน Quality Control (Q.C.), Total Quality Management (TQM), The Balanced Scorecard (BSC) และระบบ ISO เป็นต้น ผลงานทางวิชาการ ประเภทงานวิจัยและพัฒนา คุณค่าของงานจะอยู่ที่ “สิ่งประดิษฐ์ /ผลงานเป็นชิ้นเป็นอันที่สร้างขึ้น” หรือ “วิธีการ/รูปแบบการ ทำงาน/รูปแบบการจัดการ” ที่พัฒนาขึ้น ผลงานวิจัยและพัฒนา ที่มีคุณค่ามาก คือ กรณีที่สามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการ ที่ “ดูดี มีคุณค่า ใช้งานได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ”

กระบวนการวิจัยและพัฒนา อาจเริ่มด้วยระบบของการ วิเคราะห์สภาพปัญหาให้ชัดเจน แล้วเข้าสู่ระยะของการพัฒนา ทางเลือก หรือวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งระยะของการพัฒนาทางเลือก จะมีขั้นตอนคล้ายคลึงกับการวิจัยโดยทั่วไป แต่เป็นการพัฒนา ต้นแบบนวัตกรรมให้ได้มาตรฐานก่อนที่จะทำการทดลองใช้ใน สภาพจริง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม

เปรี๊อง กุมุท (2529 : 15) ได้กล่าวว่า การวิจัยและ
พัฒนาเป็นการวิจัยซึ่งเกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์
ผลิตผล และกระบวนการบางสิ่ง บางอย่างตามหลักการเฉพาะ
และ

ตามระเบียบวิธีการวิจัย ที่สามารถรับรองคุณภาพ ประสิทธิภาพ
ของผลผลิตและกระบวนการเมื่อต้องการนำผลนั้นไปใช้ ซึ่ง
รูปแบบการวิจัยและพัฒนาเป็นการแก้ปัญหาทางด้านการศึกษา
บางประการ ผู้ดำเนินการต้องออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนา
ผลผลิตด้วย การทดลองประเมินผลและป้อนข้อมูลย้อนกลับ
เพื่อปรับปรุงผลผลิตนั้นให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่
กำหนดสามารถแบ่งการวิจัยและพัฒนาระบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาระบบสื่อการสอน เช่น ระบบสื่อ
การสอนรายบุคคล ระบบชุดการสอนและระบบสื่อประสม
2. การวิจัยและพัฒนาระบบสื่อการเรียนการสอน
3. การวิจัยและพัฒนาด้านการบริหารเทคโนโลยีทาง
การศึกษา
4. การวิจัยและพัฒนาด้านการบริการเทคโนโลยีทาง
การศึกษา
5. การวิจัยและพัฒนาด้านการประเมิน และติดตาม
การบริหารและบริการเทคโนโลยีทางการศึกษา

คำว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา ตรงกับคำว่า
Educational Research Development (R&D) ใน
ภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึง การดำเนินงานพัฒนาทางการศึกษา

โดยอาศัยการวิจัยเป็นพื้นฐานหรือเป็นเครื่องมือดำเนินการ (Educational Development by Research หรือ Research Based Educational Development) ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายคือใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและเพื่อตรวจสอบคุณภาพผลงานหรือผลิตภัณฑ์

ทางการศึกษา (Educational Products)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการศึกษาค้นคว้าที่เป็นระบบเชื่อถือได้ ผู้วิจัยและพัฒนาต้องออกแบบการวิจัยการทดลองการประเมินผล ปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เป้าประสงค์ การวิจัยทางการศึกษามุ่งศึกษาหาความรู้ใหม่โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีสอนหรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อ หรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการเรียนการสอนแต่ละแบบแต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้นไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

2. การนำไปใช้ ผลงานวิจัยทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยบริสุทธิ์ หรือการวิจัยประยุกต์ก็ตามโดยส่วนใหญ่จะเป็นประโยชน์หรือนำไปใช้ในวงแคบ เฉพาะสถานการณ์ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น จนมีผลการวิจัยอยู่เป็นจำนวนมิใช่น้อยที่ตกอยู่ในสภาพที่เรียกว่างานวิจัยบนหิ้ง นั่นคือ มิได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ใด ๆ เลย และจากสภาพที่เป็นจริงของงานวิจัยทางการศึกษาตามที่กล่าวมานี้ ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในสภาพการณ์การศึกษาในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เพื่อลดความสูญเปล่า และสามารถนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้จริงจากผลของงานวิจัย ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการทดลอง ตรวจสอบและประเมินผล ผลงานวิจัยจนเป็นที่พอใจและยอมรับได้ แนวคิดดังกล่าวจึงเกิดเป็น การวิจัยและพัฒนาการศึกษา ดังที่นิยมทำกันอยู่ในปัจจุบันนี้

จากแนวคิดของการวิจัยและพัฒนาการศึกษาตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่างานที่ทำต่อเนื่องกัน หรือเป็นส่วนเดียวกันระหว่างการศึกษาวิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งไม่ได้แยกออกจากกันหรือจบตอนเฉพาะส่วน ดังเช่นการศึกษาทางการศึกษาประเภทอื่น แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยทางการศึกษาประเภทการวิจัยบริสุทธิ์และการวิจัยประยุกต์ ก็ยังมีความจำเป็น ทั้งนี้เพราะ การวิจัยและพัฒนาการศึกษายังมีความสัมพันธ์และต้องอาศัยความรู้ที่เป็นผลงานวิจัยทางการศึกษาทั้งสองประเภทอยู่เช่นกัน ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภูมิดังภาพประกอบ

การวิจัย พื้นฐาน ความรู้ พื้นฐาน -ทฤษฎีการ เรียนรู้
--

การวิจัย ประยุกต์ ความรู้ประยุกต์ บางส่วน เครื่องมือ ทดสอบ

การวิจัยและ พัฒนา นวัตกรรมที่ผ่าน การทดลองใช้ ได้ผลดี -หลักสูตรใหม่
--

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการ
วิจัยการศึกษากับการวิจัยและ

พัฒนาทางการศึกษา วารินทร์ รัศมีพรหม. (2542 :
20)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า จุดมุ่งหมายของการ
วิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาสื่อ หรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา
สำหรับการสอน สามารถนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้จริงจากผล
ของงานวิจัย โดยผ่านกระบวนการทดลอง ตรวจสอบและ
ประเมินผล ผลงานวิจัยจนเป็นที่พอใจนำไปใช้การทดสอบ
สมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งและได้พัฒนาไปสู่การใช้
สำหรับโรงเรียนทั่วไป

4.3 ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

การจัดแบ่งประเภทของการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
อาจแบ่งได้โดยใช้ประเภทของผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทาง
การศึกษาเป็นตัวกำหนด ซึ่งคำว่า ผลงานหรือผลิตภัณฑ์ ทาง

การศึกษานั้นหมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process) ในการจัดการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลักสูตร และวิธีการสอน เป็นต้น ดังนั้นประเภทของการวิจัย และพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงประกอบด้วย

4.3.1 การวิจัยและพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาประเภทนี้ ได้แก่ การวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับหนังสือ ตำราเรียน แบบทดสอบ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สไลด์ แผ่นฟิล์ม เทปบันทึกเสียง โต๊ะเก้าอี้ เป็นต้น เป้าหมายของการวิจัย และพัฒนามุ่งไปที่การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ทางการศึกษาต้นแบบ เพื่อทดลองใช้ และขยายผลการนำไปใช้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

4.3.2 การวิจัยและพัฒนาด้านหลักสูตรและวิธีสอน การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนจิตศทางการพัฒนาชุมชนหรือประเทศ เป็นตัวกำหนด เช่นการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนใหม่ เช่น การสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบไม่มีชั้นเรียน เป็นต้น การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทที่กล่าวมาจะมีเป้าหมายมุ่งไปที่การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในวงกว้างต่อไป

4.3.3 การวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาในการจัดการศึกษา นอกจากจะต้องทำการวิจัยและพัฒนาตามสองประการดังที่กล่าวมาแล้ว การวิจัยและพัฒนาเพื่อการวางแผนออกแบบใช้อาคารสถานที่ และการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดสภาพการณ์การศึกษา ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นอาจเป็นการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่ากับงบประมาณที่ต้องลงทุนก่อสร้าง ดังนั้นหากมีการวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา จนกระทั่งได้ผลดีก็ย่อมนำไปสู่การได้รูปแบบเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ในสถานศึกษาใด ๆ ก็นับว่าเป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ได้เช่นกัน รุจโรจน์ แก้วอุไร (2545 : 10)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ประเภทของการวิจัยและพัฒนา เป็นผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลักสูตร และวิธีการสอน ดังนั้นประเภทของการวิจัยและพัฒนา มีเป้าประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนา สื่อวัสดุอุปกรณ์ การสอน การวิจัยด้านหลักสูตร การวิจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา เพื่อให้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และจัดการสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาสำหรับนักเรียน และให้สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.4 กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา หรือวัฏจักรอาร์แอนด์ดี (R&D Cycle) ประกอบด้วยการศึกษาวิจัยเพื่อหาผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาแก้ปัญหา การพัฒนาผลิตภัณฑ์จะอยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่ค้นพบ โดยการทดสอบภาคสนาม เพื่อตรวจสอบข้อผิดพลาดของผลิตภัณฑ์และทำการทดลองหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการทดลองภาคสนามชี้บ่งว่าผลิตภัณฑ์สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายคนได้เสนอกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาไว้หลากหลายลักษณะดังนี้ รัตนะ บัวสนธิ์ (2552 : 13-14) ได้กล่าวว่าขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สืบเสาะสภาพปัจจุบันปัญหา หรือความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม (หรือผลิตภัณฑ์) ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) ไปทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์)

องอาจ นัยพัฒน์ (2554, : 265-274) ได้กล่าวว่าขั้นตอนการออกแบบการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การตัดสินใจออกแบบการวิจัยโดยเลือกใช้วิธีการวิจัย

และพัฒนา 2) สํารวจและวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น
 3) ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการและเลือกแบบการวิจัยและ
 พัฒนา 4) ออกแบบและสร้างต้นแบบการพัฒนา
 5) ทดลองใช้และประเมินต้นแบบการพัฒนา 6) ดำเนินการผลิต
 และเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้ในวงกว้าง 7) ประเมินคุณภาพของการ
 ออกแบบการวิจัยและพัฒนา

รุจโรจน์ แก้วอุไร (2545 : 2) ได้กล่าวว่า

กระบวนการวิจัยและพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนด
 ผลิตภัณท์และรวบรวมข้อมูล 2) การวางแผนการวิจัยและ
 พัฒนา 3) การพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนของการผลิต
 4) ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณท์ 5) การเผยแพร่ ตามที่
 นักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา
 ในรูปแบบต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า กระบวนการวิจัยและ
 พัฒนา มีขั้นตอนหลักอยู่ 6 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนด
 เป้าหมาย 2) การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาหรือความต้องการ
 3) การสร้างและพัฒนา 4) การทดลองใช้ 5) การปรับปรุงแก้ไข
 และการประเมินผล 6) การเผยแพร่

4.5 ลักษณะสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยและพัฒนา

องอาจ นัยพัฒน์ (2554 : 232-234) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการวิจัย

และพัฒนา ดังนี้ 1) เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นต้นแบบใช้งาน จุดเน้นที่สำคัญ ของการวิจัยและพัฒนา คือ การทำวิจัยเพื่อแสวงหาหรือสรรค์สร้างภูมิปัญญาใหม่ แล้วทำการพัฒนา ด้วยการคิดค้น “ต่อยอด” ความรู้หรือความเข้าใจดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบ (prototype) 2) เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากการวิจัยและพัฒนา มีจุดเน้นใน การดำเนินงานที่ประกอบด้วย 3 กระบวนการหลัก คือ การวิจัย การพัฒนา และการเผยแพร่ 3) มีการดำเนินงานวิจัยอย่าง เป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ 4) มักใช้การผสมผสานวิธีการ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการทำวิจัย ซึ่งเหตุผลสำคัญที่นักวิจัยเลือกใช้การผสมผสานวิธีการ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการทำวิจัยประเภทนี้ คือ การมีทั้ง “ความแกร่งและความยืดหยุ่น” ที่เป็นจุดเด่นของวิธีการวิจัยทั้งสองรูปแบบ 5) มุ่งเน้นตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา จุดเน้นสำคัญของการวิจัยประเภทนี้คือ การดำเนินงานวิจัยที่ต้องตอบสนองความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะนำผลผลิต กระบวนการ หรือ การบริการจากการวิจัยและพัฒนา ไปใช้งาน 6) ผลการวิจัยที่มี

คุณค่าและมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนสิทธิบัตรได้โดยเฉพาะที่
อยู่ในรูป ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อันเป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการ
สร้างสรรค์ และ “การลงทุนลงแรง” ของนักวิจัย

วรรณิ โสมประยูร (2546 : 12) ได้กล่าวว่า ลักษณะ
สำคัญของการวิจัยและพัฒนา มีดังนี้ 1) เป็นการนำผลวิจัยเดิม
หรือสิ่งประดิษฐ์มาทบทวนแล้วพัฒนาหรือต่อยอด เพื่อเพิ่ม
ศักยภาพให้เกิดประโยชน์ ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง กล่าวคือ
“วิจัยแล้วพัฒนา และพัฒนาโดยใช้วิจัย” การวิจัยจึง
เปรียบเสมือนหนึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนา 2) เป็นการศึกษา
ค้นคว้าทดลอง
และตรวจสอบเพิ่มเติมของเดิมให้ สมบูรณ์และเป็นไปอย่างครบ
วงจร ด้วยการจัดกระทำซ้ำ ๆ หลายครั้ง รวมทั้งสำรวจความ
คิดเห็นของผู้ใช้แล้วนำผลมาปรับปรุงเป็นระยะ ๆ จนกระทั่งเกิด
ความเชื่อมั่นและแน่ใจในผลผลิตขั้นสุดท้าย 3) เป็นการนำ
กระบวนการวิจัยต่าง ๆ จากทั้งประเภทการวิจัยเชิงปริมาณและ
การวิจัยเชิงคุณภาพ มาใช้ในโครงการวิจัยและโครงการ
พัฒนา โดยจัดแบ่งให้มีโครงการวิจัยย่อยหรือโปรแกรมการ
วิจัยจำนวนมากเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นชุดโครงการวิจัย 4)
มุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถหรือทักษะ ทางวิชาการ ทั้ง
ทางด้านการวิจัย การพัฒนาและการปฏิบัติหน้าทีงานประจำ
ให้แก่ทีมผู้ร่วมดำเนินการวิจัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการ
ยอมรับผลผลิตและเผยแพร่หรือขยายผลการศึกษาวิจัยต่อไปด้วย
พร้อม ๆ กัน 5) สามารถยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนทั้ง

กระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่จะใช้ผลการวิจัยได้เสมอ เนื่องจาก R&D มุ่งที่ผู้ใช้ผลผลิตเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด 6) ในระหว่างที่ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาอยู่นั้น จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมผลิตและ/หรือผู้ใช้ผลผลิตจากภาครัฐและเอกชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมดำเนินการด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับในความสำคัญของผลผลิตและเป็นการเผยแพร่ผลวิจัยไปด้วยในตัว 7) ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาจะต้องเป็นช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกันยาวนานมากพอที่จะทำให้เกิดผลผลิตที่ได้มาตรฐานตามความต้องการของสังคม 8) การเผยแพร่และการขยายผลของผลผลิตที่ได้จาก R&D ควรจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งในขณะที่กำลังดำเนินการวิจัยอยู่ และหลังจากการวิจัยได้เสร็จสิ้นลงทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม เพื่อให้ผลผลิตไปสู่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง 9) เนื่องจากผลผลิตจาก R&D อาจจะมีมูลค่าสูง และ/หรือ มีการถือครองลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรได้ ผู้วิจัยจึงควรจะได้มีการจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธิให้เป็นไปตามระเบียบและเงื่อนไขของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ทั้งภายในประเทศหรือนานาชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การวิจัยและพัฒนาหมายถึงการพัฒนานวัตกรรมด้วยการแสวงหาความรู้ใหม่จากองค์ความรู้เดิมโดยใช้กระบวนการวิจัย ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนได้นวัตกรรมที่เป็นต้นแบบและนำไปใช้แก้ปัญหาได้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 6 ขั้นตอน คือ

1) การกำหนดเป้าหมาย 2) การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา หรือความต้องการ 3) การสร้างและพัฒนา 4) การทดลองใช้ 5) การประเมินผลและปรับปรุง 6) การเผยแพร่ โดยมีลักษณะ สำคัญของการวิจัยและพัฒนา คือ การต่อยอดของเดิม การ ยอมรับ โดยเน้นการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เชื่อถือได้เพื่อนำผลไปใช้ในวงการศึกษาอย่างกว้างขวางและ ประโยชน์ที่สังคมพึงได้รับต่อไป

5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

5.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีบทบัญญัติหลายหมวด หลายมาตรา ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ

หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงความสามารถของบุคคลนั้น

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมาค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อ การเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล

ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความ
รับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจาก
คุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมาย
เฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้า วิจัย
เพื่อพัฒนา องค์ความรู้และพัฒนาสังคม

5.2 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
พ.ศ. 2551 และอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติ ฯ ดัง
รายละเอียด ต่อไปนี้

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการ
ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม
เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การ
เคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา
การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคใน
ด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่
จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถ
ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม
ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา
ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับ
ดูแลหรือรับอุปการะคนพิการ

“แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล” หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

“เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก” หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่มรักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

“ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“การเรียนร่วม” หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

“สถานศึกษาเฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

“ศูนย์การศึกษาพิเศษ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ

ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

“ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก

กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้

(1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และ มาตรา 8 วรรค 5 สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย

มาตรา 18 ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการ ของ
คณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(2) สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการ
เรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่ รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมี
คุณภาพ

มาตรา 19 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่
ดำเนินการจัดการศึกษา โดยเฉพาะ การจัดการเรียนร่วม การ
นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่าง
ทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามที่กฎหมายกำหนด

5.3 นโยบายปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการใน
ทศวรรษที่สอง

วิสัยทัศน์ คนพิการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมี
ความสุข ทั่วถึง และเสมอภาค

นโยบายข้อที่ 1 คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
และเสมอภาค

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 1 เพิ่มโอกาสให้คนพิการได้รับ
บริการทางการศึกษา

มาตรการ

1. พัฒนาระบบและจัดทำฐานข้อมูลคนพิการด้าน
การศึกษาให้เป็นปัจจุบันและมี
คุณภาพ

2. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือ การคัดกรอง การ
วินิจฉัย และประเมินสมรรถภาพ
พื้นฐานของคนพิการเพื่อเข้ารับการศึกษา

3. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ทั้ง
ในระบบ นอกกระบบ
และตามอัธยาศัย ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคน
พิการทุกประเภทและทุกระดับ

4. เพิ่มจำนวนสถานศึกษา สาขา ห้องเรียน และ
เครือข่ายครอบครัว ชุมชน
ในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการอย่างหลากหลาย และ
ครอบคลุมทุกพื้นที่

5. กำหนด กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการให้คน
พิการทุกคนได้รับบริการ
ทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

นโยบายข้อที่ 2 คนพิการได้รับการศึกษาอย่างมี
คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละประเภทความพิการ
ในทุกระบบและรูปแบบ

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 พัฒนาหลักสูตร กระบวนการ
จัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมสำหรับคน
พิการ

มาตรการ

1. พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
สำหรับคนพิการของแต่ละ
ประเภทความพิการในทุกระบบ และรูปแบบการศึกษา

2. ส่งเสริม การวิจัย พัฒนามาตรฐานและการประกัน
คุณภาพการศึกษา รวมทั้ง
การจัดหลักสูตร นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ กระบวนการ
เรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา
การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษ
ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

3. พัฒนาระบบและให้การสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และ
ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับ
ความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับคนพิการแต่ละ ประเภท ในทุก
ระบบและรูปแบบการศึกษา

4. กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เกี่ยวกับการ
การวัดและประเมินผลการศึกษา การเทียบโอน สำหรับคน
พิการแต่ละประเภท ในทุกระบบและรูปแบบการศึกษา

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 3 พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรที่
เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
มาตรการ

1. ส่งเสริมให้มีมาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานคุณวุฒิ
เกณฑ์การประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ

2. ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตครูการศึกษาพิเศษ ให้
ครูการศึกษาพิเศษ ครูและ
คณาจารย์ได้รับการพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษา
ต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแต่ละ
ประเภทในทุกระบบและรูปแบบการศึกษา

3. ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาสมรรถนะ บุคลากร ผู้ดูแล
 คนพิการ และผู้เกี่ยวข้องใน
 การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแต่ละประเภทในทุกระบบและ
 รูปแบบการศึกษา

4. ปรับปรุง กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่
 เกี่ยวกับการพัฒนาครูการศึกษา
 พิเศษ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 4 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและ
 แหล่งเรียนรู้สำหรับคนพิการ
 มาตรการ

1. ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาที่จัดการศึกษา
 สำหรับคนพิการให้มีระบบ

2. การประกันคุณภาพ และได้รับการรับรอง
 มาตรฐานการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายใน และ
 ภายนอก

3. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ
 ที่คนพิการสามารถเข้าถึง
 และใช้ประโยชน์ได้

4. ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใน
 ทุกสังกัด จัดสภาพแวดล้อม
 ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี
 สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ
 และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถ
 เข้าถึงใช้ประโยชน์ได้

นโยบายข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรการ

1. ส่งเสริมความเข้มแข็ง และพัฒนาศักยภาพของ
เครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

2. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน
ศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ให้มีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

3. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครอบครัวมีบทบาทในการ
พัฒนาศักยภาพคนพิการอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้โดย
ครอบครัวศึกษา

4. พัฒนากลไก การประสานงานเครือข่ายในการจัด
การศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งใน ระดับนโยบายและระดับ
ปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ

นโยบายข้อที่ 4 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัด
การศึกษาสำหรับคนพิการ

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 6 พัฒนาระบบการบริหารและกลไก
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรการ

1. จัดทำแผนแม่บทในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้ครอบคลุมทุกระดับและ ประเภทความพิการ
 2. พัฒนาระบบการจัดการศึกษา ระบบการส่งต่อ และระบบการสนับสนุนการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม
 3. เร่งจัดทำ กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ ที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ และ พ.ร.บ. การจัดการศึกษา สำหรับ คนพิการ
 4. กำหนดนโยบายด้านการบริหาร และกลไกการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พร้อมจัดทำแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติ
 5. ส่งเสริมศักยภาพในการประสานงาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาพิเศษในระดับชาติ
 6. ส่งเสริมความเข้มแข็งในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
- ยุทธศาสตร์ข้อที่ 7 ปฏิรูประบบการเงิน การคลัง และงบประมาณ เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการ
- มาตรการ
1. เร่งรัดให้มีรายได้จากการออกสลากการกุศล และภาษีของสินค้าที่เป็นต้นเหตุ แห่งความพิการเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

2. ให้รัฐบาลเพิ่มงบประมาณสนับสนุนกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

3. ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะระบบร่วมทุน

4. สนับสนุนเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ภาคเอกชน ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายจริง

5.4 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการ

ทางการศึกษา พ.ศ.2552 และ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552

5.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities)

นักจิตวิทยาและนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้ให้คำจำกัดความเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งมี ความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Learning Disabilities ใช้ชื่อย่อว่า LD ในที่นี้จะนำเสนอคำจำกัดความที่นิยมใช้กันอยู่โดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

5.5.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา ความบกพร่องนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของเด็กทั้งภาษาพูดภาษาเขียน เด็กมีปัญหาในด้านการฟัง การคิด การพูดคุยกับผู้อื่น การอ่าน การสะกดคำ หรือการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมไปถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ การได้รับบาดเจ็บทางสมอง (ผดุง อารยะวิญญู. 2542 : 115)

คณะกรรมการร่วมแห่งชาติว่าด้วยความบกพร่องทางการเรียนรู้ (National Joint Committee on Learning Disabilities : NJCLD) ให้คำจำกัดความ “ความบกพร่องทางการเรียนรู้” ว่าหมายถึง ความบกพร่องที่มีลักษณะหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความยากลำบากในการเข้าใจและการใช้ทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน การให้เหตุผลและหรือทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยสันนิษฐานว่าอาจเกี่ยวข้องกับความผิดปกติของระบบประสาทส่วนกลาง และหากเกิดกับบุคคลใดแล้ว อาจคงอยู่ไปตลอดชีวิตของบุคคลนั้น โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจแสดงออกถึงปัญหาทางพฤติกรรม ปัญหาการรับรู้ทางสังคม และการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นองค์ประกอบของความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง และแม้ว่าความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจเกิดร่วมกับความบกพร่องอย่างอื่น เช่น ความบกพร่องทางการรับรู้ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางอารมณ์หรืออิทธิพลจากภายนอกอื่น ๆ เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมการสอนที่

ไม่เหมาะสมแต่ความบกพร่องหรืออิทธิพลจากภายนอกเหล่านี้
ไม่ได้เป็นสาเหตุโดยตรงของความบกพร่องทางการเรียนรู้
ในกฎหมาย ซึ่งว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความ
บกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act-
IDEA) ของสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความว่า “ความ
บกพร่อง

ทางการเรียนรู้” หมายถึง ความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือ
มากกว่าหนึ่งอย่างทางกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่
เกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา การพูด การเขียน
ซึ่งอาจแสดงออกถึงความบกพร่องในความสามารถทางการฟัง
การคิด การพูด การอ่าน

การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์
และยังรวมไปถึงความบกพร่องทางการรับรู้ ความบาดเจ็บทาง
สมองความบกพร่องเพียงเล็กน้อยของการทำหน้าที่ของสมอง
ความบกพร่องทางการอ่าน (Dyslexia) ความบกพร่องในการ
พูดและในการเข้าใจภาษาพูดหรือภาษาเขียน (Aphasia) แต่
ไม่ครอบคลุมความบกพร่องทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากความ
บกพร่องอื่น ได้แก่ ความบกพร่องทางการเห็น ความบกพร่อง
ทางการได้ยิน ความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว ความ
บกพร่องทางสติปัญญา และความบกพร่องทางอารมณ์ รวมทั้ง
ความด้อยโอกาส อันเนื่องมาจากเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และ
สภาพแวดล้อม อย่างไรก็ตามคำจำกัดความโดย IDEA ยังเป็น
ที่วิพากษ์วิจารณ์ว่าขาดความชัดเจน และมีความยากลำบากใน

การใช้จำแนกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Swanson. 2000)

Gearheart (1977 : 12) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความเฉลียวฉลาดเหมือนเด็กปกติทั่วไป หรือบางคนอาจฉลาดกว่าเด็กปกติทั่วไป แต่เด็กเหล่านี้มีปัญหาในการเรียน ทำให้มีผลการเรียนต่ำเมื่อเทียบกับเด็กอื่นในวัยเดียวกัน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความเฉลียวฉลาดที่แท้จริงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศรียา นิยมธรรม (2543 : 3) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabled Children) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียน ซึ่งความผิดปกตินี้ อาจเห็นได้ในลักษณะของการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด

การอ่านการเขียน การสะกดคำ หรือ การคำนวณ ตลอดจนการรับรู้ ว่าเป็นผลจากความผิดปกติทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาในการเรียน อันเนื่องมาจากการมองเห็น ปัญญาอ่อน การไม่ได้ยินการเคลื่อนไหวไม่ปกติ เนื่องจากร่างกายพิการ มีอารมณ์แปรปรวน หรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 3) ได้กล่าวว่า คำจำกัดความของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายก็คือ คำจำกัดความของ

กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา (U.S. Office of

Education) และของคณะกรรมการร่วมแห่งชาติว่าด้วยความบกพร่องทางการเรียนรู้ (The National Joint Committee on Learning Disabilities–NJCLD) ไว้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นคำที่หมายถึง ความผิดปกติที่มีลักษณะหลากหลายที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดถึงความยากลำบากในการฟัง การพูด การอ่าน

การเขียน การให้เหตุผล และความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความผิดปกตินี้เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากความบกพร่องของระบบประสาทส่วนกลาง ปัญหาบางอย่างอาจมีไปตลอดชีวิตของบุคคลผู้นั้น นอกจากนี้บุคคลที่มีความบกพร่องดังกล่าวอาจแสดงออกถึงความไม่เป็นระบบระเบียบ ขาดทักษะทางสังคม แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่เกี่ยวพันต่อสภาพความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง แม้ว่าสภาพความบกพร่องทางการเรียนรู้จะเกิดควบคู่ไปกับสภาพความบกพร่องทางร่างกายอื่น ๆ เช่น การสูญเสียสายตา หรือความบกพร่องทางสติปัญญา หรือความบกพร่องทางร่างกายอื่น ๆ หรือ อิทธิพลจากภายนอก เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการสอนที่ไม่ถูกต้องแต่องค์ประกอบเหล่านี้มิได้เป็นสาเหตุสำคัญของความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544 : 5) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่าหมายถึง เด็กที่ไม่สามารถจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง ๆ ที่มีศักยภาพ แต่ความบกพร่องนั้นไม่ได้เกิดมาจากสาเหตุทางร่างกาย เช่น ปัญหาทางการมองเห็น หรือปัญหาทางการได้ยิน

เด็กกลุ่มนี้จะมีกระบวนการเรียนรู้ที่บกพร่อง จะมีความยากลำบากในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การพูด การสื่อสาร การใช้ภาษาและการใช้กล้ามเนื้อเคลื่อนไหว

เบญจพร ปัญญาองค์ (2543 : 4-13) ได้กล่าวว่า

นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ (Learning Disabilities, LD) หมายถึง เด็กที่บกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงออกมาในรูปของการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณและเหตุผล เชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชาว์ปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจมีสาเหตุมาจากสมองทำงานผิดปกติเนื่องจากสาเหตุ ดังนี้

1. พยาธิสภาพของสมอง การศึกษาเด็กที่มีบาดแผลทางสมอง เช่น คลอดก่อนกำหนด ตัวเหลืองหลังคลอด ฯลฯ แต่มีสติปัญญาปกติ พบว่ามีปัญหาการอ่านร่วมด้วย
2. ความผิดปกติของสมองซีกซ้าย โดยปกติสมองซีกซ้ายจะควบคุมการแสดงออกทางด้านภาษา และสมองซีกซ้ายจะมีขนาดเท่ากันและมีความผิดปกติอื่น ๆ ที่สมองซีกซ้ายด้วย
3. ความผิดปกติของคลื่นสมอง เด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ จะมีคลื่นอัลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าเด็กปกติ
4. กรรมพันธุ์ เด็กที่มีปัญหาการอ่านบางรายมีความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 15 และสมาชิกของครอบครัวเคยมี

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โดยที่พ่อแม่มักเล่าว่าเมื่อตอนเด็ก ๆ ตนเคยมีลักษณะคล้าย ๆ กัน

5. พัฒนาการล่าช้า เดิมเชื่อว่าเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้มีผลมาจากพัฒนาการล่าช้า แต่ปัจจุบันไม่เชื่อเช่นนั้น เพราะเมื่อโตขึ้นเด็กไม่ได้หายจากโรคนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2544 : 8-9) ได้กล่าวว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียน เนื่องจากเด็กไม่สามารถเรียนได้ดีเท่ากับเด็กปกติทั่วไป การค้นหาความบกพร่องของเด็กส่วนมากเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางสาธารณสุข บุคลากรทางการศึกษาอาจจำแนกการรับรู้ไว้ เพื่อจะได้หาทางจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาของเด็กต่อไป สาเหตุของความบกพร่องนี้อาจจำแนกได้ ดังนี้

1. การได้รับบาดเจ็บทางสมอง บุคลากรทางการแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้หลายประเทศมีความเชื่อว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดีนั้น เนื่องมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง (Brain Damage) อาจจะเป็นการได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่างคลอด หรือหลังคลอดก็ได้ การบาดเจ็บนี้ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามการได้รับบาดเจ็บอาจไม่รุนแรงมากนัก (Minimal Brain Dysfunction) สมองและระบบประสาทส่วนกลางยังทำงานได้ดีเป็นส่วนมาก มีบางส่วนเท่านั้นที่บกพร่องไปบ้าง ทำให้เด็กมีปัญหาในการรับรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่

ปัญหาเหล่านี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เพราะเด็กบางรายอาจเป็นกรณียกเว้นได้

2. กรรณพันธ์ งานวิจัยเป็นจำนวนมากระบุตรงกันว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเป็นรายกรณี พบว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคนอาจมีพี่น้องที่เกิดจากท้องเดียวกัน มีปัญหาทางการเรียนรู้ เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางการอ่าน การเขียนและการเข้าใจ มีรายงานการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้

3. สิ่งแวดล้อมสาเหตุทางสภาพแวดล้อม ในที่นี้หมายถึง สาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การได้รับบาดเจ็บทางสมองและกรรณพันธ์ เป็นสิ่งหนึ่งที่เกิดกับเด็กภายหลังการคลอด เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การที่เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายล่าช้า ด้วยสาเหตุบางประการที่ร่างกายได้รับสารบางประการ อันเนื่องจากสภาพมลพิษในสิ่งแวดล้อม การขาดสารอาหารในวัยทารกและในวัยเด็ก การสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพของครูตลอดจนขาดโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น แม้ว่าองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมเหล่านี้ไม่ใช่สาเหตุที่ก่อให้เกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง แต่องค์ประกอบเหล่านี้อาจทำให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของเด็กมีความบกพร่องมากขึ้น สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจเกิดจากสมองได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่างคลอดและหลังคลอด รวมถึงด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้เด็กเกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า จากลักษณะของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีความหลากหลาย ยังไม่ชัดเจน และมีความยากลำบากในการใช้จำแนกบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ตั้งนั้นการให้คำจำกัดความของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงมีความหลากหลายแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ให้คำจำกัดความว่าจะยึดแนวคิดใด อีกทั้งในปัจจุบันการให้ความหมายของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ก็ยังคงมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา โดยมีความพยายามที่จะให้คำจำกัดความที่มีความครอบคลุมลักษณะความบกพร่องที่หลากหลายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามคำจำกัดความข้างต้นนับเป็นคำจำกัดความที่ได้รับการยอมรับและนิยมใช้กันอยู่

โดยทั่วไป 5.6 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีดังนี้ ความบกพร่องด้านการอ่าน เด็กที่มีความบกพร่องด้านการอ่านจะไม่สามารถอ่านหนังสือได้เท่ากับระดับของเด็กในชั้นเรียนเดียวกัน แม้ว่าจะพยายามช่วยเหลือในเรื่องความจำเป็นพิเศษแล้ว ซึ่งอาจเป็นผลจากความบกพร่องของการมองเห็น หรือการได้ยิน พฤติกรรมการอ่านที่ไม่เหมาะสม จึงปรากฏอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้ การเคลื่อนไหวร่างกายที่แสดงอาการเครียด เช่น อารมณ์เสีย หน้านอ อ่านหลงบรรทัด อ่านซ้ำ คำอ่านตกหล่น อ่านเพิ่มคำ หาคำมาแทนที่หรืออ่านกลับคำ อ่านเรียงลำดับผิด สับสนตำแหน่ง ประธาน กริยา กรรม อ่านสับสนระหว่างอักษรหรือคำที่คล้ายคลึงกัน อ่านซ้ำและตะกุกตะกัก อ่านด้วยความลังเลไม่แน่ใจ อ่านเอาเรื่องไม่ได้

บอกลำดับเรื่องราวไม่ได้ จำประเด็นสำคัญของเรื่องราวไม่ได้
(อ่านได้แต่อธิบายไม่ได้) แยกสระเสียงสั้น ยาว ไม่ได้
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 25)

เบญจพร ปัญญาวยง (2542 : 56) ได้กล่าวว่า ความบกพร่องทางการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีความบกพร่องทางการอ่านนั้นจะมีพฤติกรรมที่แสดงปัญหาเกี่ยวกับการอ่านออกมาให้เห็น โดยที่นักเรียนจะมีความยากลำบากในการอ่าน อ่านข้ามคำ อ่านผิด อ่านตะกุกตะกัก ต้องสะกดทีละตัวถึงจะอ่านได้ อ่านซ้ำหรือในบางที่นักเรียนอ่านไปแล้วแต่ไม่สามารถจำและอธิบายเนื้อเรื่องที่อ่านได้ จำประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ พฤติกรรมที่แสดงออกเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เกิดความบกพร่องทางการอ่านขึ้น ความบกพร่องด้านการเขียนเด็กที่มีความบกพร่องด้านการเขียนอาจมีสาเหตุมาจากความบกพร่องใน 3 ลักษณะ คือ

1. การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและสายตาไม่ดี จึงทำให้เด็กลอกตัวอักษรและตัวเลขไม่ถูก
2. ความบกพร่องของการจำสิ่งที่มองเห็น จึงทำให้เด็กจำคำที่เห็นไม่ได้
3. ความบกพร่องในการทำความเข้าใจกฎเกณฑ์และความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค จึงทำให้เด็กมีปัญหาในการรวบรวมหรือจัดระบบความคิดเพื่อสื่อสารออกมาโดยการเขียนไม่ได้ เด็กที่มีความบกพร่องในการเขียนจะมีพฤติกรรมปรากฏอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังนี้ เขียนตัวอักษร

ผิดทิศทาง กลับซ้าย ขวา หน้า-หลัง บน-ล่าง เว้นระยะตัวอักษร หรือคำไม่ถูกต้อง เขียนหนังสือไม่เป็นตัว เขียนหนังสือหรือรูปร่างไม่สม่ำเสมอ เขียนหนังสือที่ปรากฏในกระจกเงาเขียนอักษรหลายแบบปะปนกัน จำทักษะพื้นฐานการเขียนไม่ได้ ความบกพร่องด้าน การสะกดคำ เด็กที่มีความบกพร่องด้าน การสะกดคำมักมีพฤติกรรมปรากฏอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังนี้ เรียงตัวอักษรในคำผิด สลับตัวอักษรและคำ มีปัญหาในการเชื่อมโยงเสียงที่ถูกต้องกับตัวอักษร สะกดข้ามตัวอักษร หลายตัว สร้างการสะกดคำแบบใหม่ของตัวเอง

จากการประมวลความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้าน LD หลาย ๆ ท่านและสรุปได้ว่า LD สามารถแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความบกพร่องทางการอ่าน (Dyslexia) เป็นประเภทของ LD ที่พบมากที่สุด โดยปกติความสามารถในการอ่านต้องอาศัยความต่อเนื่องของสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การมุ่งความสนใจไปยังสิ่งที่จะอ่าน และมีการเคลื่อนไหวสายตาตามหน้ากระดาษและตามสิ่งที่อ่าน การจดจำตัวอักษรที่เป็นตัวแทนของเสียงนั้น ๆ ได้ การเข้าใจคำศัพท์และไวยากรณ์ การรวบรวมสิ่งที่อ่านเป็นแนวความคิดการเปรียบเทียบแนวคิดใหม่กับสิ่งที่เป็นประสบการณ์เดิมและจัดเก็บเอาไว้ในหน่วยความจำ แต่เด็กที่มีปัญหาทางการอ่านจะมีความบกพร่องในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นคือ เด็กจะไม่สามารถจำแนกตัวอักษรที่คล้ายกันได้ในขณะที่อ่าน ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับ Visual Processing ผิดปกติ ความสามารถในการ

จำแนกเสียงที่คล้ายคลึงกัน (Phonological Awareness) ก็ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ไม่สามารถจำแนกคำว่า “บิน” ออกจากคำว่า “กิน” ได้ หรือมีปัญหาในการประสมตัวอักษรเป็นคำ เช่น ไม่เข้าใจว่าทำไม “ทราย” จึงอ่านเป็น “ชาย” หรือบางทีก็อ่านสลับตัวอักษร เช่น “กบ” เป็น “บก” รวมไปถึงปัญหาการวิเคราะห์คำ การเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน ทั้งที่เป็นคำและประโยค ส่งผลให้เด็กไม่สามารถตีความหมายและทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้น พฤติกรรมที่มักพบในเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านก็คือการอ่านหนังสือช้า อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน ไม่มีความระมัดระวังในการอ่าน อ่านข้าม อ่านเพิ่มคำ อ่านผิดประโยคหรือผิดตำแหน่ง ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้ มีความลำบากในการจับใจความสำคัญหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่ไม่ได้

2. ความบกพร่องทางการเขียน (Dysgraphia)

ความสามารถในด้านการเขียนเป็นการแสดงออกให้ทราบถึงกระบวนการคิดที่อยู่ภายใน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกลไกการทำงานของสมองที่ซับซ้อน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลหลายส่วนประกอบกัน โดยแต่ละกลไกก็จะมีส่วนของสมองที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกลไกนั้น ๆ ประสานงานอยู่ และเรียกการทำงานของสมองในส่วนนี้ว่าการทำงานแบบ Higher Cortical Function กล่าวคือในขั้นแรก เด็กจะต้องรวบรวมสิ่งที่เขียนเป็นความคิด รวบรวมแล้วนำสิ่งที่คิดไว้ไปเชื่อมโยงกับอักษรหรือคำที่เรียบเรียงไว้ แล้วมาถ่ายทอดลงบนกระดาษโดยอาศัยการ

เคลื่อนไหวแบบ Kinetic Melody กระบวนการที่ใช้ในการเขียนทั้งหมดจึงเป็นการทำงานที่ซับซ้อนของสมอง ดังนั้นเด็กที่มีปัญหาด้านการเขียนจึงมักเขียนอักษรหรือคำที่สลับที่ เขียนตัวอักษรผิดรูปแบบ สะกดคำไม่ถูกต้อง เว้นวรรคไม่ถูกต้อง เขียนไวยากรณ์ คัดลอกซ้ำ จับดินสอแงงม้ามไม่ถนัดและลายมือไม่ดี

3. ความบกพร่องด้านการคำนวณ (Dyscalculia)

ความสามารถด้านการคำนวณจะเกี่ยวข้องกับการจดจำตัวเลขสัญลักษณ์ต่าง ๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดปริมาณ ระยะทาง เวลาและหน่วยของเงินตรา เด็ก LD ที่มีความบกพร่องทางการคำนวณมักไม่เข้าใจค่าของตัวเลขตั้งแต่หลักหน่วย สิบล ร้อย พัน หมื่น เรื่อย ๆ ไป นับเลขไปข้างหน้าหรือถอยหลังไม่ได้ คำนวณบวก ลบ คูณ หาร ด้วยการนับนิ้ว จำสูตรคูณไม่ได้ เขียนเลขกลับกัน มีความลำบากในการตีโจทย์ปัญหาหรืออ่านตัวเลขหลายตัว ไม่เข้าใจเรื่องเวลา ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับระยะทาง และความคิดเชิงปริมาณ

4. ความบกพร่องหลาย ๆ อย่างรวมกัน เด็ก LD ที่มี

ความบกพร่องหลาย ๆ อย่างร่วมกันเกิดขึ้นเพราะส่วนของสมองที่บกพร่องนั้นเกี่ยวกับทักษะความสามารถหลายด้าน เช่น ความผิดปกติของสมองส่วน Visual Processing ที่ส่งผลต่อความสามารถทั้งการอ่านและเขียน จึงมักพบว่าเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านจะมีปัญหาทั้งการอ่าน การเขียน และการคำนวณ เพราะเป็นความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ สัญลักษณ์

ตัวเลข และตำแหน่งต่าง ๆ ของวัตถุ ขนิษฐา วิเศษสาธิต และ
มานิกา วิเศษสาธิต. (2552 : 11-13)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า เด็กที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มักจะมีปัญหาด้านการอ่าน มี
ความสับสนด้านภาษา การคิดคำนวณ ทำให้เด็กมีปัญหาเรื่อง
การอ่าน การเขียน การพูด การสะกดคำ

5.6.1 ปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมี
ปัญหาด้านการอ่าน โดยจากงาน

วิจัยพบว่ามีประมาณร้อยละ 80 ของเด็กกลุ่มนี้ (Lyon et al.,
2001 อ้างถึงใน Smith et al., 2006) และเด็กที่มีปัญหารุนแรง
ด้านการอ่าน เรียกว่า ดิสเล็กเซีย (Dyslexia) โดยทั่วไปพบว่า
ปัญหาทางด้านการอ่านอาจมีหลายประการ ในที่นี้จะนำเสนอ
ลักษณะเด่น ๆ บางประการที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไป

1. มีความยากลำบากในการจำรูปพยัญชนะและการ
อ่านพยัญชนะ
2. มีความยากลำบากในการแยกแยะเสียง เช่น การ
แยกแยะเสียง บ ป พ
3. มีความยากลำบากในการจำรูปสระและการอ่าน
สระ
4. การออกเสียงคำไม่ชัด หรือไม่ออกเสียงบางเสียง
บางครั้งออกเสียงรวบคำ

5. ไม่สามารถอ่านคำได้ถูกต้อง เช่น การอ่านคำที่มี
วรรณยุกต์กำกับ การอ่านคำที่มี
ตัวสะกดไม่ตรงมาตรา

6. อ่านคำโดยสลับตัวอักษร เช่น “นก” เป็น “กน”
“งาน” เป็น “นาง” เป็นต้น

7. ไม่สามารถอ่านข้อความหรือประโยคได้ถูกต้อง
เช่น อ่านข้ามคำ อ่านตกหล่น
อ่านเพิ่มคำ อ่านสลับคำ

8. ไม่สามารถเรียงลำดับจากเรื่องที่อ่านได้

9. จับข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่านไม่ได้

10. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านไม่ได้

7.1.1 ปัญหาทางด้านการเขียนและการสะกดคำ
เด็กที่มีปัญหาทางด้านการเขียนและการสะกดคำ
พบว่าอาจมีปัญหาลักษณะต่อไปนี้

1) มีความยากลำบากในการเขียนพยัญชนะ สระ
วรรณยุกต์ และเลขไทย เช่น เด็กจะลากเส้นวน ๆ ไม่รู้ว่าจะมีวน
หัวเข้าในหรือออกนอก ชีดวน ๆ ซ้ำ ๆ

2) เขียนพยัญชนะ สระ และเลขไทยกลับด้านคล้าย
มองจากกระจกเงา

3) มีความสับสนในการเขียนพยัญชนะ และเลข
ไทยที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ค-ด น-ม พ-ผ ๓-๗ ๔-๕

4) เขียนด้วยลายมือที่อ่านไม่ออก

5) เขียนเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ใน คำผิดตำแหน่ง เช่น “ปลา” เป็น “ปาล” “หมู” เป็น “หุม” “กล้วย” เป็น “กัलय”

6) เขียนสะกดคำผิด โดยเฉพาะคำพ้องเสียง คำที่มี ตัวสะกดในมาตราเดียวกัน คำที่มีตัวการ์นต์

7) เขียนคำตามคำอ่านไม่ได้

8) เขียนไม่ได้ใจความ

9) เขียนหนังสือ ลอกใจทย์จากกระดานช้าเพราะ กลัวสะกดผิด

10) เขียนไม่ตรงบรรทัด เขียนต่ำหรือเหนือเส้น ขนาดตัวอักษรไม่เท่ากัน ไม่เว้นขอบกระดาษ ไม่เว้นช่องไฟ

11) จับดินสอหรือจับปากกาแน่นมาก

12) ลบบ่อย ๆ เขียนทับคำเดิมหลายครั้ง เขียน ตัวหนังสือตัวโต

7.1.2 ปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทางด้าน คณิตศาสตร์พบว่าอาจมีปัญหในเรื่อง ต่อไปนี้

1) ไม่เข้าใจค่าของตัวเลขและจำนวน เช่น บางคน จะนับตัวเลข หรือจำนวนได้ แต่ไม่เข้าใจความหมายของตัวเลขหรือจำนวนที่ตนนับ

2) ไม่เข้าใจเกี่ยวกับค่าประจำตำแหน่ง เช่น จะไม่รู้
ว่า เลข “3” ในจำนวนต่อไปนี้ 23, 38, 317 มีค่าแตกต่างกัน
ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลทำให้มีความยุ่งยากในการบวก ลบ คูณ
หาร จำนวน และไม่สามารถหาคำตอบที่ถูกต้องได้

3) ไม่สามารถจำ และเขียนสัญลักษณ์ทาง
คณิตศาสตร์ได้ เช่น “+ แทน การบวก” “- แทน การลบ ” “ ×
แทน การคูณ ” และ “ ÷ แทน การหาร”

4) ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ทาง
คณิตศาสตร์ เช่น ไม่เข้าใจว่า

+ หมายถึง เพิ่มขึ้น มากขึ้น

- หมายถึง ลดลง น้อยลง

> หมายถึง มากกว่า

< หมายถึง น้อยกว่า

5) มีความยากลำบากในการบวก ลบ คูณ หารเพียง
อย่างเดียวหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น ในการบวก
จำนวน เด็กจะไม่เข้าใจว่าจะต้องบวกตัวเลขในหลักหน่วยก่อน
แล้วจึงบวกตัวเลขในหลักสิบ และหลักร้อยตามลำดับ เด็กจะ
คำนวณโดยการบวกตัวเลขในหลักหน้าสุดก่อน คือจะบวก
ตัวเลขในหลักร้อยก่อน แล้วจึงจะเป็นตัวเลขในหลักสิบ และ
หลักหน่วย เป็นต้น

6) มีความยากลำบากในการบวก การลบที่มีการทด
และการกระจาย เช่น การบวก 56 กับ 28 ซึ่งจะมีการทดจาก

ผลบวกในหลักหน่วย หรือการลบ 72 ด้วย 45 ซึ่งจะต้องมีการกระจายในหลักสิบ เป็นต้น

7) เขียนตัวเลขกลับกัน เช่น “45 เป็น 54”

8) มีความยากลำบากในการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต เช่น การจำแนกรูปสามเหลี่ยมรูปสี่เหลี่ยม รูปห้าเหลี่ยม เด็กอาจทำไม่ได้

9) มีความยากลำบากในการจำแนกวัตถุ หรือสิ่งของที่มีขนาดต่างกันออกจากกัน เช่น การแยกลูกบอล หรือลูกแก้วสองขนาดที่กองรวมกันอยู่ออกเป็นสองกอง กองหนึ่งเป็นลูกแก้วหรือลูกบอลขนาดเล็ก อีกกองหนึ่งเป็นลูกแก้วหรือลูกบอลขนาดใหญ่ เด็กอาจทำไม่ได้

10) มีความยากลำบากในการแก้โจทย์ปัญหาเนื่องจากเด็กไม่สามารถตีโจทย์ปัญหาเหล่านั้นได้ ทำให้ไม่เข้าใจว่าจะใช้การบวก การลบ การคูณ หรือการหาร

11) มีความสับสนในการเรียงลำดับวันในหนึ่งสัปดาห์ และเดือนในหนึ่งปี

5.6.2 ความบกพร่องทางกระบวนการการคิด

เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้จำนวนมาก มีความลำบากในการคิดกระบวนการใช้เหตุผล หรือแนวทางการกำหนดความคิดรวบยอด เช่น คนปกติทั่วไปจะมองที่ภาพรวมของวัตถุก่อน จึงมองส่วนย่อย เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ อาจแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับกระบวนการคิดการใช้เหตุผลดังนี้

1) ไม่สามารถบอกความแตกต่าง ของสิ่งที่มองเห็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อวัตถุ 2 อย่าง หรือมากกว่ามีขนาด ลักษณะคล้ายคลึงกัน

2) ไม่สามารถบอกความแตกต่าง ของเสียงที่ได้ยินได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงที่คล้ายคลึงกัน หรือหากบอกได้ก็ไม่แน่นอน บางทีบอกได้ บางทีบอกไม่ได้

3) ไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนใหญ่

4) มีความจำไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นการจำระยะสั้น หรือความจำระยะยาว จึงทำให้เด็กบางคนได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อน ทั้ง ๆ ที่เขาควรได้รับการตัดสินว่า เป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

5) ไม่มีความมานะอดทนในการประกอบกิจกรรมเลย หรือหากมีก็มีมากจนเกินไป จนบางครั้งทำให้ยากแก่การทำให้เขาเลิกกิจกรรมที่ทำอยู่

6) จำสิ่งที่มองเห็นได้ แต่หากนำสิ่งของนั้นให้พ้นสายตาแล้ว เด็กจะจำสิ่งนั้นไม่ได้เลย มีพฤติกรรมเหมือนไม่เคยพบเห็นวัตถุนั้นมาก่อน

7) ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ทนไม่ได้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงกิจวัตรประจำวัน

8) มีพฤติกรรมเหมือนคนถูกควบคุมโดยสิ่งอื่นที่อยู่ภายนอก เด็กบางคนจึงไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เสียสมาธิง่าย เพราะสนใจสิ่งที่อยู่ภายนอกห้องเรียนเสมอ

9) ไม่สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว หรือไม่ก็สนใจมากเกินไป จนยากที่จะดึงความสนใจของเด็กออกจากสิ่งของนั้น ๆ

10) มีการเคลื่อนที่ เคลื่อนไหวอยู่เสมอ ไม่สามารถ
อยู่นิ่งเฉยได้นาน

5.6.3 เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ในวัยต่าง ๆ

ปัญหาหรือความลำบากในการเรียนรู้ของบุคคลมิได้มีอยู่เฉพาะ
ในวัยเด็กเท่านั้นในบางรายปัญหาอาจมีไปถึงวัยผู้ใหญ่ ใน
หลายรายหากได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสม และ
ทันเวลาแล้ว ปัญหาต่าง ๆ อาจลดลง บางปัญหาอาจหมดไป
บางปัญหายังอยู่บ้างไม่มากก็น้อย สภาพปัญหา ลักษณะการ
ประเมินผลและการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาในการ
เรียนรู้ อาจเป็นดังนี้

1) ระดับชั้นวัยเด็กเล็ก

สภาพปัญหา ปัญหาที่พบบ่อยในวันเด็กเล็กได้แก่
ปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย เช่น การคลาน การเดิน
ปัญหาในการรับรู้ทางภาษา การแสดงออกทางภาษา การรับรู้
ทางสายตา การรับรู้ทางการฟัง ช่วงความสนใจสั้น การอยู่นิ่ง
เฉยไม่ได้ การกระตุ้นตัวเอง ทักษะทางสังคม เป็นต้น

การประเมินผล การทดสอบและการประเมินผลเด็กใน
วัยนี้ ส่วนมากเป็นการทดสอบเพื่อค้นหาเด็กกลุ่มเสี่ยง เพื่อจะได้
หาทางช่วยเหลือได้

การให้ความช่วยเหลือ การช่วยเหลือส่วนใหญ่เน้น
ทักษะทางภาษา การจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก และการ
แนะแนวผู้ปกครองในการเลี้ยงดูและการช่วยเหลือเด็ก

2) ระดับอนุบาล

สภาพปัญหา ปัญหาที่พบในเด็กระดับอนุบาลที่ส่อแววว่าจะเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในโอกาสต่อไปนี้อาจได้แก่ ปัญหาด้านความพร้อม รวมทั้งความพร้อมทางด้านภาษา และคณิตศาสตร์ เช่น การเข้าใจความหมายของจำนวน ทิศทาง เป็นต้น

การรับรู้ทางภาษา การแสดงออกทางภาษา การรับรู้ทางสายตา และการรับรู้ทางการฟัง การให้เหตุผล พัฒนาการทางกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ช่วงความสนใจ การอยู่ไม่นิ่งเฉย ทักษะทางสังคม เป็นต้น

การประเมินผล การทดสอบและการประเมินผลมีลักษณะคล้ายคลึงกับเด็กเล็ก นั่นคือ การทดสอบเพื่อค้นหาเด็กกลุ่มเสี่ยง เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป

3) ระดับประถมศึกษา

สภาพปัญหา ปัญหาที่พบมากในระดับประถมศึกษา อาจได้แก่ ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การคำนวณ ทักษะในการเรียนหนังสือ การรับรู้ทางภาษา การอยู่ไม่นิ่งเฉย ปัญหาทางสังคม และอารมณ์ ปัญหาในทางการใช้เหตุผล

การประเมินผล การทดสอบและการประเมินผลเด็กในวัยนี้ มุ่งเพื่อจำแนกประเภทเด็ก เพื่อค้นหาปัญหาที่แท้จริงของเด็ก จะได้หาทางช่วยเหลือและการแก้ไขให้ดีขึ้น

การให้ความช่วยเหลือ ส่วนมากเป็นการซ่อมเสริมและแก้ไขทักษะของเด็กที่ยังไม่ดี ให้เด็กมีทักษะดีขึ้น ให้เด็กมีทักษะตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีการช่วยเหลือทางพฤติกรรมของเด็ก เพื่อให้เด็กปรับตัวได้ดีขึ้น

รวมทั้งการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจเด็กและปฏิบัติต่อเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4) ระดับมัธยมศึกษา

สภาพปัญหา ปัญหาที่พบได้บ่อย ๆ ในระดับมัธยมศึกษา อาจคล้ายคลึงกับปัญหาที่พบในระดับประถมศึกษา เช่น ทักษะในการอ่าน การคำนวณ การพูด การแสดงออกทางภาษา ทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ พหุปัญหา และปัญหาทางพฤติกรรมซึ่งถ้าหากไม่ช่วยเหลือแล้ว อาจทำให้เด็กกลายเป็นเด็กเกเรได้

การประเมินผล การทดสอบและการประเมินผลในระดับนี้ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อคัดแยกเด็ก เพื่อจำแนกปัญหา เพื่อได้หาทางแก้ไขปัญหานั้นต่อไป

การให้ความช่วยเหลือ ส่วนมากเป็นการซ่อมเสริม การแก้ไขดัดสันดาน ให้เด็กมีทักษะและพฤติกรรมที่ดีขึ้น รวมทั้งการหาทางเลือกให้แก่เด็ก เช่น การให้เด็กเลือกเรียนวิชาที่เด็กสนใจการให้เด็กเลือกเรียนวิชาชีพที่เด็กต้องการ เป็นต้น

5) วิทยาลัยใหญ่

สภาพปัญหา ปัญหาในวัยนี้ ปัญหาบางอย่างอาจได้รับการช่วยเหลือแก้ไขลุกลงไปได้แล้ว แต่บางรายอาจมีปัญหายู่ โดยปัญหาในรายที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในระดับที่รุนแรง

ในบางรายอาจมีปัญหาเช่นเดียวกับเด็กในระดับประถมศึกษา เช่น ทักษะในการอ่าน การเขียน

การคำนวณ การแสดงออกทางภาษา ปัญหาทางสังคมและ
อารมณ์ เป็นต้น

การประเมินผล การทดสอบและการประเมินผล
ส่วนมากเป็นการทดสอบเพื่อจำแนกปัญหาและพฤติกรรม
เพื่อให้ทราบว่าบุคคลผู้นั้นมีปัญหาอะไรบ้างเพื่อจะได้หาทาง
แก้ไขหรือช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การให้ความช่วยเหลือ ลักษณะการให้ความช่วยเหลือ
ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการแก้ไข

การซ่อมเสริม เพื่อให้บุคคลนั้นมีทักษะที่ดีขึ้น การสอนให้มี
ทักษะในการเสาะแสวงหาความรู้

การสอนเป็นรายบุคคล การทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนไปแล้ว
ซึ่งเหมาะสำหรับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย การฝึกอาชีพซึ่ง
เหมาะกับผู้ที่ไม่ได้เรียนในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ปัญหาของเด็กที่มี
ความบกพร่องทางการเรียนรู้
ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านการอ่านโดยมีความลำบากในการจำ
รูปพยัญชนะและการอ่านพยัญชนะ การแยกแยะเสียง เช่น การ
แยกแยะเสียง บ ป พ จำรูปสระและการอ่านสระ มีปัญหาด้าน
การเขียนและการสะกดคำ มีปัญหาด้านคณิตศาสตร์ มีความ
บกพร่องทางกระบวนการคิด ดังนั้นปัญหาหรือความลำบากใน
การเรียนรู้ของบุคคลมิได้มีอยู่เฉพาะในวัยเด็กเท่านั้นในบาง
รายปัญหาอาจมีไปถึงผู้ใหญ่ ในหลายรายหากได้รับความ
ช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสม และทันเวลา ปัญหาต่าง ๆ อาจ
ลดลง บางปัญหาอาจหมดไปดังกล่าว

5.7 หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

5.7.1 หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มุ่งขจัดความบกพร่องทางด้านนี้ ขณะเดียวกันก็มุ่งให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นหลักสูตรจึงมีการกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการที่เต็มที ขจัดปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุด

ระดับมัธยมศึกษา มุ่งเน้นความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เนื้อหาของหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มีดังนี้

5.7.2 การพัฒนาการรับรู้และการเคลื่อนไหว ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อ การประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อและสายตา การรับรู้ทางสายตา การรับรู้ทางการฟัง และความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

5.7.3 ภาษา ควรเน้นด้านภาษา เพื่อขจัดความบกพร่องด้านนี้ของเด็ก ขอบข่ายเนื้อหาด้านภาษาควรครอบคลุมถึงการพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียน

5.7.4 วิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

5.7.5 การงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีความพร้อมในการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพต่อไป

5.7.6 ทักษะทางสังคม เป็นการฝึกทักษะเบื้องต้นที่จำเป็น ในการช่วยให้เด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นในสังคมได้ในที่สุด นอกจากนี้ลักษณะของรูปแบบหลักสูตรและการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะใช้หลักสูตรเด็กปกติ แต่ต้องมีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาทางการเรียนรู้ของเด็ก การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีหลายแนวทาง อาทิเช่น

5.7.7 โปรแกรมการช่วยเหลือ (Remedial Programs) เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบันไม่ว่าจะในประเทศไทยหรือต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา มักจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ การช่วยเหลือควรเน้นการฝึกทักษะทางด้านวิชาการ ได้แก่ ทักษะทางการอ่านและทักษะการคิดคำนวณ เนื่องจากเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านภาษาและการคิดคำนวณมากที่สุด การช่วยเหลืออาจจัดในลักษณะชั้นเรียนพิเศษ กลุ่มย่อยในชั้นเรียนปกติ หรือกลุ่มย่อยเอกชั้นเรียนและนอกเวลา

5.7.8 โปรแกรมชดเชย (Compensatory Programs) เป็นการสอนทักษะพื้นฐานให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กมีทักษะพื้นฐานในการเรียนได้ การจัดรูปแบบนี้ควรจัดในห้องเสริมวิชาการของโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเรียนในชั้นเรียนปกติได้ โปรแกรมการชดเชยจะเน้นทางด้าน การฝึกฝนทักษะด้านวิชาการ เช่นเดียวกับ

โปรแกรมการช่วยเหลือ ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการคิด
คำนวณ และทักษะการเขียน

5.7.9 โปรแกรมหลักสูตรอื่น (Alternative

Curriculum Programs) รูปแบบนี้จัดให้เรียนวิชาการโดยตรง
แต่ให้เน้นทางด้าน การปรับตัวและทักษะที่จำเป็นต่อการ
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การฝึกอาชีพ การเตรียมเพื่อ
เข้าสู่อาชีพ ทักษะทางสังคม เป็นต้น

เทคนิคการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ให้เกิดการ
เรียนรู้ที่ดี คือ ให้โอกาสเด็กได้มีบทบาทในการวางแผนการ
เรียน ใช้เทคนิคการเสริมแรง อธิบายให้เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรม
ใดเป็นพฤติกรรมที่ดี ที่ควรแสดงออกพฤติกรรมใดที่ไม่ดีไม่เป็น
ที่ยอมรับของสังคม เด็กไม่ควรแสดงออก ครูและเพื่อน ๆ ไม่
ชอบ ครูควรนำเทคนิคในการปรับพฤติกรรมมาใช้อย่างเป็น
ระบบ ครูควรขอคำแนะนำและปรึกษาหารือกับผู้ปกครอง หรือ
ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความต้องการพิเศษและสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่
สามารถสอดแทรกไปในการเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหา
ทางการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผลลัพธ์ทางการเรียนการสอนเด็กที่
มีปัญหาทางการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ

- 1) ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้คนรอบ
ข้างในภาวะ LD
- 2) ศิลปะบำบัดและดนตรีบำบัด
- 3) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน
 ฯลฯ

4) สื่ออุปกรณ์ เช่น ของเล่นพัฒนาทักษะ
หุ่นจำลอง ของจริง ฯลฯ

5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปเพลง วิทยุทัศน์ ฯลฯ

5.8 การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ

5.8.1 พยายามให้เด็กทำงานที่สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก ให้เด็กได้รับประสบการณ์ของความสำเร็จทางการศึกษาเล่าเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นคนอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

5.8.2 ให้คำสั่ง คำชี้แจงงานหรือคำสั่งชี้แจงในบทเรียนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนและต้องแน่ใจว่าข้อความที่ครูถ่ายทอดให้กับเด็กเป็นที่เข้าใจของเด็ก เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ส่วนมากจะมีปัญหาทางด้านการใช้และความเข้าใจภาษา

5.8.3 ถ้าเด็กไม่อยู่นิ่งและมีที่ท่าจะรบกวนการเรียนของเพื่อนคนอื่น ๆ ครูต้องแยกเด็กออกไปต่างหาก ให้อยู่ในสถานที่เฉพาะ ซึ่งการทำเช่นนี้ไม่ใช่การทำโทษ แต่เป็นการปล่อยเด็กให้ทำในสิ่งที่เด็กต้องการได้อย่างอิสระและเป็นการปรับพฤติกรรมของเด็กไปในตัว

5.8.4 ยอมรับเด็ก เข้าใจเด็กและพยายามหาทางช่วยเหลือให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามหน้าที่ของครู ต้องไม่พยายามทำลายพฤติกรรมเด็กหรืออารมณ์ของเด็ก หากพบว่า

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมและ
 อารมณ์แทรกซ้อนเข้ามาด้วย
 การช่วยเหลือเด็ก ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นอาจทำ
 ได้โดยฝึกให้เด็กอ่านและเขียนพยัญชนะหรือคำ ควบคู่ไปกับ
 การดูภาพ จะช่วยให้เด็กสามารถจำคำที่สอดคล้องกับเสียงและ
 ภาพได้ ให้เด็กสนุกกับการอ่าน การเขียน สอนให้เด็กรักการ
 อ่านโดยเริ่มต้นจากหนังสือนิทานหรือหนังสือการ์ตูน ฝึกให้เด็ก
 อ่านข่าวหรือ สารคดีเพื่อจับใจความสำคัญและฝึกคิดหาเหตุผล
 บ่อย ๆ ใช้ศิลปะ หรือ เกมต่าง ๆ มาช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิด การ
 เรียนรู้ และ ที่สำคัญ คือการสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการ
 เรียนให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำเป็นต้อง
 ได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อให้เค้าสามารถเรียนรู้ได้ตาม
 ศักยภาพของเขาและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เบญจพร
 ปัญญา ยง (2547.10 : 13)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า หลักสูตรสำหรับเด็ก
 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะต้องให้มีความเหมาะสมกับวัยและ
 ทักษะความสามารถของผู้เรียน โดยมีความรู้ความเข้าใจที่
 ถูกต้องของผู้คนรอบข้างในภาวะที่มีความบกพร่องทางการ
 เรียนรู้ โดยพยายามให้เด็กทำงานที่สอดคล้องกับความสามารถ
 ของเด็ก ให้เด็กได้รับประสบการณ์ของความสำเร็จทาง
 การศึกษาเล่าเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นคนอื่น ๆ ด้วย
 ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และจะทำ
 ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการ
 เรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.9 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

5.9.1 จัดแผนการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล ให้แก่เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

5.9.2 จัดกลุ่มเพื่อการสอน โดยจัดให้เด็กมีแผนการสอนเฉพาะบุคคลใกล้เคียงกันไว้ในกลุ่มเดียวกันและขณะเดียวกันจะจัดให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ

5.9.3 พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อ การประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อกับการรับรู้ รวมทั้งทักษะของการรับรู้

5.9.4 พัฒนาการด้านภาษา ความคิดรวบยอด ทักษะทางสังคม

5.9.5 การสอนซ่อมเสริม ในเรื่องการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การรับรู้ภาษาไทย วิชาหลักและพื้นฐานอาชีพ

5.9.6 การจัดกิจกรรมการพูด ให้เด็กพูดและสื่อสารกับผู้อื่น

5.9.7 ให้นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่บทเรียนหรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่

5.9.8 ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม และให้แรงเสริมทันทีที่เด็กสื่อสารด้วยการพูด

5.9.9 จัดให้มีการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ในชั้นเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กใช้ภาษาพูดภายใต้การควบคุมของครู

5.9.10 ใช้รูปภาพประกอบการอธิบายและหลีกเลี่ยงการใช้ตัวเลขในการอธิบายจำนวน

5.9.11 ให้เด็กเข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ คำที่มีความหมายเดียวกัน

5.9.12 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเพื่อทำงาน และให้เด็กฝึกหัดเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง โดยจัดลำดับตามความสามารถและความชอบ

การคัดเลือกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เข้าเรียนร่วมจะต้องพิจารณาลักษณะความบกพร่องที่จำเป็นดังต่อไปนี้

1) การเรียน เด็กจะต้องมีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน และการแยกความแตกต่างของขนาด รูปทรง การนับ การใช้เครื่องหมาย การคำนวณ ที่ต่างไปจากเด็กปกติทั่วไป

2) ภาษา เด็กจะต้องมีปัญหามือรุนแรง ด้านการพูด การใช้ภาษา การอ่าน การจำคำ การลำดับเรื่องความสนใจ

3) การรับรู้ เด็กจะต้องใช้ประสาทการรับรู้ได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติทั่วไป ได้แก่ การรับรู้ทางสายตา การจำ การจำแนกสิ่งที่เห็น

4) การเคลื่อนไหว เด็กจะต้องมีการเคลื่อนไหว ซึ่งจะต้องไม่ผิดปกติมากนักในด้านความเร็ว หรือความช้า รวมทั้งการควบคุมกล้ามเนื้อมัดเล็ก และกล้ามเนื้อมัดใหญ่

5) อารมณ์และสังคม จะต้องมีความอดทน ลดความวิตกกังวล มีอาการถดถอยและรู้สึกไม่ดีต่อตนเองน้อย ลดความก้าวร้าวลงได้ ปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี เพิ่มอัตราการทำงานได้เร็วขึ้น หรือใกล้เคียงกับเด็กปกติในชั้นเดียวกัน

6) ความสนใจและการจำ ต้องมีช่วงความสนใจที่ยาวขึ้น มีสมาธินานพอที่จะเรียนบทเรียนได้ จำสิ่งที่ได้ยินและสิ่งที่มองเห็นได้ ใกล้เคียงกับเด็กปกติในชั้นเรียนเดียวกัน ทำตามคำสั่งได้เด็กทุกคนควรมีแผนการสอนเฉพาะบุคคล ถ้าคนใดมีความพร้อมดังกล่าวมาแล้ว ควรจัดให้เรียนในชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แล้วนำมาสอนเสริมทางวิชาการ ตามความจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล

5.10 หลักการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้กับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มี 5 ด้าน

5.10.1 การเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด และการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก เช่น การใช้มือจับสิ่งของ การจับปากกา ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมในการพัฒนาสิ่งต่อไปนี้

- 1) จังหวะ เน้นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กพัฒนากล้ามเนื้อ แขน ขา
- 2) การทรงตัว เน้นกิจกรรมที่ช่วยในการเดิน หรือวิ่ง ให้ทรงตัวและไม่ล้ม
- 3) การยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ เน้นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเคลื่อนไหวได้มากกว่าความสามารถเดิมและคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหว
- 4) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เน้นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของร่างกายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) ความเข้าใจเกี่ยวกับร่างกาย เน้นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กเรียกชื่อและใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้ถูกต้องและเหมาะสม

5.10.2 การรับรู้

มนุษย์สามารถรับรู้ได้หลายด้าน ได้แก่ การรับรู้ทางการฟัง การใช้สายตา การสัมผัส การดมกลิ่น และการรับรู้ที่สำคัญที่สุดและใช้มากที่สุดในการเรียนรู้ คือ การฟัง การมองเห็น และการสัมผัส จึงควรฝึกทักษะในการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

- 1) การฝึกการรับรู้ทางการฟัง
- 2) การฝึกการรับรู้ทางสายตา
- 3) การฝึกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

5.10.3 ภาษา

- 1) สอนเพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กให้ยาวขึ้น
- 2) สอนเพื่อเพิ่มความสามารถของเด็กให้จำคำได้มากขึ้น
- 3) สอนเพื่อเพิ่มความสามารถของเด็กให้จำคำได้นานขึ้น
- 4) สอนให้เด็กสื่อสารได้ โดยใช้ภาษาที่มีโครงสร้างง่ายขึ้น
- 5) สอนให้เด็กมีโอกาสนำมาใช้ภาษาและการพูด ด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

5.10.4 วิชาหลัก

วิชาที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มี 4 แขนงดังนี้

1) ด้านการอ่าน เด็กจะอ่านหนังสือได้หรือไม่ ต้องอาศัยทักษะเบื้องต้นที่จำเป็น 3 ด้าน คือ การจำคำ การเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ และความสามารถในการเข้าใจสิ่งที่อ่าน

2) การสะกดด้วยอักษรและลายมือ ก่อนการสะกดคำ ควรให้เด็กจำแนกความแตกต่างระหว่างตัวอักษร ต้องจดจำตัวอักษรให้ได้ แล้วจึงสะกดคำ ครูต้องระลึกว่าต้องอ่านออกก่อนจึงจะเขียนได้ ดังนั้นครูไม่ควรให้เด็กเขียนคำที่เด็กยังอ่านไม่ได้ และในการสะกดคำครูต้องใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ที่มีผลดีต่อการสะกดคำ

3) คณิตศาสตร์ ครูต้องตระหนักว่าการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ มี 2 กระบวนการ คือการคำนวณ และการใช้เหตุผล ซึ่งการคำนวณเป็นกระบวนการที่เด็กจะต้องลงมือทำ คือ การบวก การลบ การคูณ และการหาร ส่วนการใช้เหตุผลเป็นกระบวนการที่เด็กต้องหาสาเหตุความเป็นมาก่อนที่จะคำนวณ จึงต้องเกี่ยวข้องกับการอ่าน การคิดหาเหตุผล การใช้ความจำ และความคิดรวบยอดที่เกี่ยวกับนามธรรม

5.10.5 พื้นฐานอาชีพ

เป็นการเตรียมตัวให้เด็กมีความพร้อมในการทำงานในอนาคต ซึ่งควรสำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าตนมีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพใด โดยการสำรวจเบื้องต้นคือ ผลการเรียน บุคลิกลักษณะส่วนตัว ความสนใจ และความถนัดในอาชีพ การเตรียมความพร้อมที่จะฝึกอาชีพ ครูควรเตรียมเด็กให้พร้อมด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ความถนัดในการทำงาน
- 2) การตัดสินใจเลือกงาน

- 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 4) ความสามารถในการปรับตัว
- 5) บุคลิกลักษณะ
- 6) ความอดทนในการทำงาน

5.10.6 ทศนคติ

ดังนั้นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จึงสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่

ให้สามารถพัฒนาได้เกือบเท่าเทียมกับเด็กปกติได้ ทั้งในเรื่อง การเรียนของเด็ก ทักษะทางวิชาการของเด็ก อารมณ์ของเด็ก และพฤติกรรมของเด็ก ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง การสอนของครู สภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย สิ่งที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนการสอนของเด็กเพื่อให้สิ่งนั้นได้ ช่วยให้เด็กได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของตัวเอง

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน วิธีการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความแตกต่างกัน เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่กระจายอยู่ชั้นเรียนทั่ว ๆ ไป แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเมื่อเทียบกับระดับสติปัญญา มีปัญหาในการรับและการส่งข้อมูล มีความยุ่งยากลำบากในการเรียน หรือเรียกว่าเด็กเรียนยากโดยทั่วไปมีสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจปกติ แต่เรียนหนังสือได้ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากสมองด้อยความสามารถในการนำข้อมูลไปใช้หรือยุ่งยากเป็นบางเรื่องหรือเฉพาะเรื่อง เช่น การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการสอนเสริมตามลีลาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ลดสิ่งรบกวนเพิ่มสมาธิและวิธีการเรียนรู้ให้กับเด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะไม่มีอะไรแตกต่างไปจากเด็กปกติมากนัก ให้เด็กได้ทำงานที่สอดคล้องกับความสามารถของตัวเอง เมื่อทำงานได้สำเร็จจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองถ้าเด็กอยู่ไม่นิ่ง รบกวนการเรียนของเพื่อน ครูอาจแยกเด็กให้ทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการได้อย่างอิสระ และเป็นการปรับพฤติกรรมไปด้วย

5.11 ความคาดหวังในเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

เด็กที่มีปัญหาในทางการเรียนรู้นั้นจะพบว่าตนเองอยู่ท่ามกลางความคาดหวังที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ สมอที่กำลังพัฒนาไปเรื่อย ๆ ของเด็กกำลังเลื่อนไหลไปท่ามกลาง “สายธารที่ไม่หยุดนิ่งตามความเรียกร้องหรือความคาดหวังที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ “ ดังนั้นธรรมชาติและผลกระทบของปัญหาทางการเรียนรู้ จึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินผล การจัดการศึกษา และภาพรวมของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ขณะที่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีการพัฒนาตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ก็จะถูกคาดหวังล่วงหน้าจากครูและผู้ใกล้ชิดว่าจะมีการปรับปรุงความสามารถพื้นฐานในทุกด้านไปในทางที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การคาดหวังทางวิชาการในเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะตั้งอยู่บนพื้นฐานที่มีความเชื่อว่า เด็กต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในด้านความถูกต้องแม่นยำ ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น และพัฒนาด้าน

ภาษา ความจำ ทักษะการเคลื่อนไหว สมาธิ ตลอดจนการใช้เหตุผล ถ้าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีการพัฒนาในด้านเหล่านี้ช้า ซึ่งไม่เพียงพอที่จะเรียนหรือทำงานให้ได้ตามความคาดหวัง ช่องว่างที่เกิดขึ้นในเรื่องของทักษะและความสามารถทางวิชาการก็จะห่างยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเทียบกับเพื่อนในวัยเดียวกัน

5.12 ปัญหาทางด้านอื่น ๆ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อาจมีความบกพร่องทางด้านอื่น ๆ ต่อไปนี้ร่วมด้วย เช่น ความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจ การจัดระบบระเบียบ พฤติกรรมและอารมณ์การประสานสัมพันธ์กันของร่างกาย และด้านความจำ

5.12.1 ความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะมีความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจร่วมด้วยร้อยละ 41 ถึง 80 (Delong, 1995 อ้างถึงใน Smith et al., 2006) โดยความบกพร่องทางด้านสมาธิและความสนใจอาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

- 1) ซุกซน ไม่อยู่นิ่ง
- 2) มีสมาธิสั้น คือ ช่วงความตั้งใจสั้นเมื่อเทียบกับเด็กทั่วไป
- 3) หุนหันพลันแล่น มีแนวโน้มที่จะตอบคำถาม หรือทำสิ่งต่าง ๆ โดยที่ไม่

ไตร่ตรองหรือพิจารณาผลที่เกิดขึ้น

4) ขาดสมาธิในสิ่งที่เรียน หรือแบบฝึกหัดที่ต้องทำ

5) หันเหไปสู่สิ่งอื่นได้ง่าย

6) ไม่สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จ โดยจะเห็นได้จากการทำงานแบบฝึกหัดหรืองานอื่น ๆ ค้างไว้

7) กระทบกระวายเป็นทำสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่เข้าเป้าหมาย

8) รอคอยไม่เป็น ดังจะเห็นว่าเมื่อให้คอยอะไรนาน ๆ มักทนไม่คอยได้

9) ฝันกลางวัน เช่น นั่งตาลอย

5.12.2 ความบกพร่องในการจัดระเบียบ

ความบกพร่องในการจัดระเบียบอาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

1) มีความยากลำบากในการจัดการ และการบริหารเวลา ทำให้ไม่สามารถทำงานได้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด

2) มีความยากลำบากในการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะทำ โดยไม่รู้ว่าสิ่งใดควรทำก่อนและสิ่งใดควรทำหลัง

3) มีความยากลำบากในการจัดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ

4) มีความยากลำบากในการทำงานตามแผนที่วางไว้

5) มีความยากลำบากในการจัดหมวดหมู่ และการจัดลำดับความคิด

6) มักหาของไม่พบ เนื่องจากไม่มีระบบในการจัดเก็บ โดยจะพบว่าเด็กมักหาการบ้าน หนังสือ ดินสอ ยางลบไม่พบ

7) โต๊ะทำงานเลอะเทอะ ไม่มีระเบียบ

5.12.3 ความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์
ความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์อาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

1) มีความยากลำบากในการสร้างมิตรภาพ หรือรักษามิตรภาพให้คงอยู่

2) มีพฤติกรรมที่ไม่ยั้งคิด

3) มีความอดทน อดกลั้นต่อความกดดันหรือความคับข้องใจได้น้อย

4) อารมณ์ขึ้น ๆ ลง ๆ หงุดหงิดง่าย

5) อาจมีพฤติกรรมก้าวร้าวกับบุคคลที่อยู่รอบข้าง
ในกรณีถูกจ้ำจี้จ้ำไชในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

6) รับการเปลี่ยนแปลงในกิจวัตรประจำวันได้น้อย

7) รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้

8) ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง

9) ไม่รู้สึกขำเมื่อคนอื่นขำ แต่จะรู้สึกขำในขณะที่คนอื่นไม่ขำ

10) ไม่สามารถตีความหมายทางภาษากายหรือท่าทาง (nonverbal cues)

11) มีความยากลำบากในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์ทางสังคม

12) มักไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อน ๆ ในการทำงานกลุ่ม

13) มักชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่าตนเอง

5.12.4 ความบกพร่องทางด้านการประสานสัมพันธ์กันของร่างกาย
ความบกพร่องทางด้านการประสานสัมพันธ์กันของร่างกายอาจแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

1) มีความยากลำบากในการจับวัตถุเล็ก ๆ ซึ่งเกิดจากความบกพร่องของกล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น ไม่สามารถผูกเชือกกรองเท้าได้

2) การเรียนรู้ในเรื่องทักษะการช่วยตนเองทำได้ไม่ดี

3) มีปัญหาในเรื่องการตัด ดังจะเห็นได้จากการใช้กรรไกรตัดกระดาษ หรือสิ่งของไม่สามารถทำได้หรือทำได้ไม่ดี

4) ลายมืออ่านยาก การเว้นช่องไฟไม่ดี เขียนไม่ตรงบรรทัด

5) การวิ่ง การปีนป่ายทำได้ไม่ดี ดุ้งม่งาม ซึ่งเกิดจากความบกพร่องในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่

6) มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเล่นกีฬา

5.12.5 ความบกพร่องทางด้านความจำ

ความบกพร่องทางการจำแสดงออกในลักษณะต่อไปนี้

1) มีความยากลำบากในการจำสิ่งที่เรียน และการดึงสิ่งที่รู้ออกมาใช้

2) มีความยากลำบากในการเรียนรู้กระบวนการใหม่ ๆ

3) มีความยากลำบากในการเรียนรู้กระบวนการทางคณิตศาสตร์

4) มีความยากลำบากในการเรียนรู้พยัญชนะ

5) มีความยากลำบากในการสะกดคำ

6) มีความยากลำบากในการจำเหตุการณ์ต่าง ๆ

7) มีความยากลำบากในการจำชื่อคน

8) มีความยากลำบากในการจำทิศทาง

9) การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบทำได้ไม่ดี หรือทำไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แต่ละคนอาจแสดงออกถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งอาจแสดงออก

ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในหลาย ๆ ลักษณะที่อาจเหมือน หรือแตกต่างกันออกไป และในแต่ละวัยอาจแสดงออกถึง ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปด้วย ดังนั้นการจะบ่งระบุว่า เด็กคนใดมีความบกพร่องทางการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องที่ยาก นอกจากต้องอาศัยความสนใจและการสังเกตอย่างต่อเนื่องของ ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วการคัดแยก (identify) เด็ก โดยการใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมก็มีความสำคัญยิ่ง

5.13 การประเมิน (Assessment) และคัดแยก

(Identification) นักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้

การประเมินและคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นับเป็นกระบวนการที่สำคัญเพราะนอกจากจะเป็นการจัดประเภทเด็กเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษตามที่กฎหมายได้ กำหนดไว้แล้ว ยังเป็นการช่วยให้เด็กได้รับบริการทางด้าน การศึกษาที่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (assistive technology) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน รวมทั้งการ ให้บริการความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับใน ประเทศสหรัฐอเมริกา ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้ที่มี ความบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act- IDEA) ซึ่งถือเป็นกฎหมายสาธารณะ (Public Law) และ กฎหมายแห่งสมาพันธรัฐ (Federal Law) ที่ทุกรัฐต้องยึดถือ และปฏิบัติตาม ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการ

ประเมินเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ เพื่อจะได้พิจารณาตัดสินใจได้ว่าเด็กคนใดสมควรได้รับการศึกษาพิเศษและความช่วยเหลืออื่น ๆ ที่สอดคล้องกับประเภทความบกพร่องของตน (Overton, 2003) โดยในกฎหมายดังกล่าวยังได้บ่งระบุไว้อีกว่า ในการประเมินเด็กไม่ควรใช้เพียงแบบทดสอบอย่างเดียว แต่ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนหรือในขณะที่ทำกิจกรรมในสถานที่อื่น ๆ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก การศึกษาประวัติและผลการเรียนของนักเรียน เป็นต้นโดยทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา ถ้าเด็กคนใดถูกสงสัยว่าอาจมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การประเมินอาจเกิดขึ้นได้ในสองลักษณะ คือ อาจเริ่มจากทางโรงเรียนเป็นผู้ขออนุญาตจากผู้ปกครองเพื่อทำการประเมินนักเรียนที่ได้รับการสงสัยว่าอาจมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรืออาจเริ่มจากการที่ผู้ปกครองขอให้ทางโรงเรียนประเมินบุตรหลานของตนที่สงสัยว่าอาจมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และเนื่องจากในประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลให้บทบาทความสำคัญอย่างมากกับผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตรหลานของตน รวมทั้งผู้ปกครองเองก็มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น ดังนั้นการประเมินเด็กที่ได้รับการสงสัยว่าอาจมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง จะเห็นว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งในประเทศไทยก็ควรที่จะส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความ

เข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และสร้างเสริมความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลานมากยิ่งขึ้นเนื่องจากมีความยากลำบากในการประเมินบางองค์ประกอบที่ยังมีความคลุมเครือ หรือยัง

ขาดความชัดเจนใน “คำจำกัดความของความบกพร่องทางการเรียนรู้” เช่น คำว่า “กระบวนการทางจิตวิทยา” (Psychological process) รัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีข้อกำหนดที่ครอบคลุมในหลายด้าน สำหรับใช้เป็นมาตรการในการประเมินและคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อประกอบการพิจารณาและตัดสินใจให้ได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ทุกรัฐต้องถือปฏิบัติ โดยแต่ละรัฐอาจมีข้อกำหนดเพิ่มเติมจากข้อกำหนดเหล่านี้ได้ (Smith et al., 2006) ข้อกำหนดเหล่านี้ ได้แก่

5.13.1 คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง (Multidisciplinary team) โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้ที่มีความสามารถในการวินิจฉัยเด็ก และผู้เชี่ยวชาญด้านความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำหรับสมาชิกอื่น ๆ ในทีมอาจประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักบำบัดการพูด ผู้ปกครอง เป็นต้น

5.13.2 การสังเกต เด็กต้องได้รับการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนปกติจากสมาชิกในทีมประเมินอย่างน้อยหนึ่งคน โดยการสังเกตมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้แสดงออกในชั้นเรียน

5.13.3 เกณฑ์ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจว่าเด็กมีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือไม่โดยเกณฑ์เหล่านี้ประกอบด้วย

1) ทีมต้องพิจารณาความไม่สอดคล้องกันอย่างมากระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาที่แท้จริงของเด็กในด้านใดด้านหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งด้านต่อไปนี้เป็นทักษะการอ่านความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การแสดงออกทางการเขียน การแสดงออกทางการพูด และความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง

2) คณะกรรมการอาจไม่ต้องคัดแยกว่าเด็กที่ได้รับการประเมินเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ถ้าความไม่สอดคล้องกันอย่างมากระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาที่แท้จริงของเด็ก เป็นผลเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น ความบกพร่องทางการได้ยิน ความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ

3) คณะกรรมการต้องบันทึกว่าเด็กต้องมีโอกาสในการได้รับการศึกษาที่เหมาะสม

5.13.4 การเขียนรายงาน คณะกรรมการต้องจัดทำ รายงานที่มีการบันทึกข้อมูลในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ ข้างต้น และในรายงานต้องมีการกำกับว่าผลการประเมิน ดังกล่าวผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการทุกคน จากที่ กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การคัดแยกและประเมินเด็กมีความ สำคัญมาก และในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวอย่างแท้จริง โดยมีการกำหนดไว้ อย่างชัดเจนในกฎหมาย เกี่ยวกับการคัดแยกและประเมินเด็กที่ ทุกรัฐต้องถือปฏิบัติ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการพัฒนา แบบทดสอบที่สามารถใช้ประกอบการประเมินเด็กที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยแบบทดสอบที่ นิยมใช้กันอยู่โดยทั่วไป ได้แก่

- 1) แบบทดสอบความสามารถทางสติปัญญา
(Intelligence tests)
- 2) แบบทดสอบความสามารถทั่ว ๆ ไปทางด้านการ อ่าน (General reading tests)
- 3) แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยความสามารถทางด้านการอ่าน (Diagnostic reading tests)
- 4) แบบทดสอบความสามารถทั่ว ๆ ไปทางวิชาการ
(Comprehension batteries of academic tests)
- 5) แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยความสามารถทางวิชาการ (Diagnostic academic tests and test batteries)

6) แบบทดสอบความสามารถทางการเคลื่อนไหว

ในประเทศไทย แม้ว่าการคัดกรอง/คัดแยกและประเมินเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ผ่านมามีความสำคัญ บุคลากรทางการแพทย์เป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามได้มีนักการศึกษาบางท่านได้พัฒนาเครื่องมือคัดกรอง/คัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ขึ้น โดยเครื่องมือดังกล่าวได้มีผู้นำไปใช้และอ้างอิงถึงมากขึ้น เช่น แบบคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาโดยศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม และแบบสำรวจปัญหาในการเรียน ซึ่งพัฒนาโดยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำคู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อรับการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับทางโรงเรียน โดยเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กใน 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมโดยรวม ด้านพฤติกรรมกรเรียนภาษาไทย และด้านพฤติกรรมกรเรียนคณิตศาสตร์

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 15-25)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ก่อนที่โรงเรียนจะจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้นั้น โรงเรียนต้องทราบชัดเจนว่าในโรงเรียนของตนมีเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร จำนวนเท่าใด ระดับชั้นใด และมีความสามารถปัจจุบันอยู่ในระดับใดเพื่อโรงเรียนจะได้วางแผนการจัดการศึกษาให้กับเด็กได้อย่าง

เหมาะสมต่อไป ดังนั้นการพัฒนากระบวนการและเครื่องมือที่ได้มาตรฐานให้มีเพิ่มมากขึ้น เพื่อผู้ใช้จะได้เลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพอย่างหลากหลายและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งจะส่งผลให้การคัดกรอง/คัดแยกการวินิจฉัย และการประเมินเด็กมีความถูกต้อง แม่นยำและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

6. การอ่าน

6.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 15) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็นการออกเสียงตามตัวหนังสือ หรือการเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้ เข้าใจ การอ่าน เป็นกระบวนการทางความคิดที่ต้องอาศัยกลไกการเรียนรู้ และสมองตีความและเรียบเรียงข้อมูลที่อ่านให้กลายเป็นความรู้ ความจำ ความชำนาญการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการอ่าน

สนิท สัตโยภาส (2545 : 92) ได้กล่าวว่า การอ่าน หมายถึงการมองดูตัวอักษรแล้ว ถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด จากนั้นจึงนำความรู้ ความคิดหรือสิ่งที่ได้รับ จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เมื่อถึงเวลา

ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน (2547 : 20) ได้สรุปนิยามของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่าน คือ แหล่งทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในยุคโลกาภิวัตน์

2. การอ่าน คือ การก่อให้เกิดความสุขใจ ความจรรโลงใจและจิตใจที่ดั่งาม

3. การอ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ ซึ่งมี 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน

4. การอ่าน เป็นการช่วยส่งเสริมตนเองให้สัมพันธ์กับเด็ก การอ่านหนังสือ ต้องเป็น การปรับปรุง ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์โดยอาศัยหนังสือที่ได้พบเห็น การอ่าน ยังเป็นการ ส่งเสริมอารมณ์ของคนแต่ละคนให้สัมพันธ์กับโลก เป็นการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

บรรพต ศิริชัย (2547 : 2) ได้กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางความคิดในการรับสาร ขณะที่อ่านสมองของผู้อ่านจะต้องแปลความหมาย ตีความข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา ในระหว่างที่ผู้อ่านกำลังอ่านหนังสืออยู่นั้น จะต้องใช้กลวิธีหลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้เร็วขึ้นได้แก่ ความรู้เดิมในคำศัพท์ เพื่อใช้อธิบายความหมาย แปลความ ตีความ และขยายความจากเรื่องที่อ่านได้ นอกจากนี้ผู้อ่านจะต้องมีความคิดเชิงวิจารณ์ และสร้างสรรค์ สามารถพิจารณาเหตุผลจากข้อความที่อ่าน เข้าใจความคิดหรือความมุ่งหมายของผู้เขียน รวบรวมความคิดที่ได้

จากการอ่าน แล้วนำไปประสานกับประสบการณ์เดิมของตน เป็นความคิดใหม่ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน (2547 : 14) ได้กล่าวว่า การอ่าน คือ แหล่งทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของมนุษย์ ก่อให้เกิดความสุขใจ ความจรรโลงใจและจิตใจที่ดีงาม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ ซึ่งมี 4 ประการ คือการฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน เป็นการช่วยส่งเสริมตนเองให้สัมพันธ์กับเด็ก การอ่าน ยังเป็นการส่งเสริมอารมณ์ของคนแต่ละคนให้สัมพันธ์กับโลก เป็นการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่น

สมบัติ จำปาเงิน, สำเนียง มณีกาญจน (2548 : 14) ได้กล่าวว่า การอ่านหนังสือเป็นการเก็บรวบรวมความคิดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือที่อ่านนั้น ควรมีคติประจำใจว่า จะต้องอ่านเอาเรื่อง เอาความคิดจากหนังสือนั้นให้ได้ ขณะอ่านควรใช้ความคิดตามไปด้วย อย่าอ่านแต่เพียงลวก ๆ หรือใจลอย ต้องอ่านอย่างตั้งใจจริง การอ่านด้วยความพิถีพิถะระห์ จะช่วยให้ได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เป็นการก่อให้เกิดสติปัญญาตามมาในขั้นสุดท้าย

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2548 : 15-17) ได้อ้างถึง แฮริส และสมิธ (Harris and Smith, 1972) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นรูปแบบของการสื่อความหมายด้วยการแลกเปลี่ยนความคิด และสาระความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน นั่นคือ ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นของตนด้วยภาษาตามลีลา การเขียนของแต่ละคน และผู้อ่านถอดความหมายที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ ความสามารถ

ในการสื่อความหมายของสิ่งที่อ่านนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2550 : 3) ได้กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์ทางภาษาโดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ตามความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านตามความต้องการของผู้เขียนที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดในการรับสาร เป็นพฤติกรรมทางการใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นการแปลความหมายของตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพที่ได้ดูออกมาเป็นถ้อยคำและความคิดทำความเข้าใจสิ่งที่อ่านแล้วนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งด้านสติปัญญา สังคมและอารมณ์

6.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญ และจำเป็นมากสำหรับการดำเนินชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ การอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านทันต่อเหตุการณ์ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้ เสริมความคิด ความฉลาด รอบรู้ ยิ่งผู้อ่าน อ่านมากก็จะมีความรู้ มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มพูนมากขึ้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความสำคัญของการ อ่านไว้น่าสนใจดังนี้

ดวงใจ ไทยอุบล (2549 : 48) ได้กล่าวว่า การอ่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งถ้าผู้อ่าน อ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์

เพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดปัญญา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้อ่านไม่เฉพา แต่จะได้ความรู้ ได้รู้จักใช้สำนวนโวหาร ยังได้แง่คิดจากหนังสือเหล่านั้น ได้รับรู้ถึงความคิดที่แตกต่าง กัน ได้ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน และนำประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547 : 7 - 8) ได้กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญและมี คุณค่า ต่อผู้อ่าน การอ่านจะช่วยสร้างความคิด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสังคมและสภาพแวดล้อมรอบตัว รู้จักรูปแบบของสารประเภทต่าง ๆ ทำให้เกิดทักษะการสรุปข้อมูล และจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่แล้วสรุปออกมาเป็นแนวคิดเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์

เสาวลักษณ์ ทรองจิต (2547 : 26) ได้กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการดำเนิน ชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะจำเป็นต้องอ่านให้เข้าใจในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกับ บุคคลอื่น และนำความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านไปสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การอ่าน มีความสำคัญต่อการ ดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะ นำไปสู่ความรู้ทั้งปวง อีกทั้งช่วยเสริมสร้างพัฒนาสติปัญญา และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน มาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข

6.3 ประเภทของการอ่าน

ทัศนีย์ ศุภเมธิ (2542, : 26 - 31) ได้แบ่งการอ่านเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ โดยสรุปคือ

1. การอ่านออกเสียง ช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้น จดจำข้อความที่ดีไว้เป็นตัวอย่าง อ่านได้คล่องแคล่วถูกต้อง รู้จักความไพเราะของบทกวีซึ่งอ่านเป็นทำนองเสนาะ และส่งเสริมด้าน บุคลิกภาพให้เด็กมีความกล้าหาญที่จะอ่าน และสามารถตรวจสอบได้ว่าการอ่านนั้นถูกหรือไม่

2. การอ่านในใจ ในชีวิตประจำวันจะใช้มากกว่าการอ่านออกเสียง เพราะต้องอ่าน เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย เช่น เพื่อธุรกิจ เพื่อการศึกษาหาความรู้ เพื่อความบันเทิง นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านประเภทต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2545, : 119) ได้กล่าวว่าการอ่านเข้าใจ เป็นการอ่านเพื่อหาคำตอบ อ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ จัดลำดับเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น ในเรื่องที่อ่านได้ อ่านแล้วสามารถย่อความและแต่งได้

สุวิทย์ มุลคำ (2547, : 102) ได้กล่าวว่าการอ่านประเภทอ่านวิเคราะห์ เป็นการจัดลำดับ การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ แปลความ ตีความ และสามารถประเมิน คุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การอ่านแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ อ่านออกเสียงและอ่านในใจ ส่วน ความหมายของการอ่านประเภทต่าง ๆ มีความมุ่งหมาย เพื่อให้เข้าใจ ความหมายของคำ ประโยค อ่านวิเคราะห์เรื่องราว แปลความ

ตีความและนำมาตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ให้ เกิดประโยชน์ในการพูดหรือเขียนเล่าเรื่องได้ถูกต้อง

6.4 ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่านเป็นอย่างยิ่งหรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการอ่าน ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์เบื้องต้นของการอ่านโดยทั่วไปคือเพื่อความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน อ่านแล้วสรุปได้ใจความ ดังนั้นถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านก็ทำให้ไม่ทราบว่าผู้เขียนต้องการที่จะสื่ออะไรทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการอ่าน ทั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านกล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านไว้ ดังนี้

สมุทร เซ็นเซวานิช (2542 : 73) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจ (Comprehension) คือ ความสามารถที่จะอนุมานข้อสนเทศ หรือความหมายอันพึงประสงค์จากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความเข้าใจนี้เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประสบการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ด้านของแต่ละคนและถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการอ่าน ระดับความเข้าใจในการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

1. ความเข้าใจแบบทันที (Receptive

Comprehension) เป็นความเข้าใจที่ต้องอาศัยการรู้ความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้เป็นส่วนใหญ่ ต้องรู้คำศัพท์ต่าง ๆ มากพอ จะต้องเข้าใจความหมายที่สำคัญ ๆ ของ

สำนวนและประโยคต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้ ขณะที่อ่านจะต้องมีสมาธิแน่วแน่ จึงจะเข้าใจสิ่งที่อ่านได้โดยตลอด

2. ความเข้าใจแบบไตร่ตรอง (Reflective

Comprehension) คือความเข้าใจที่ต้องอาศัยความรอบรู้ทักษะ และความสามารถในหลาย ๆ ด้านเป็นหลักใหญ่ เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นเครื่องช่วยทำความเข้าใจต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย (Purposes) ของผู้เขียนว่าต้องการจะให้ความเพลิดเพลิน อธิบาย ชี้แจง สั่งสอนหรือชักจูง นอกจากนี้จะต้องสามารถพิจารณาและไตร่ตรองหาข้อสรุป (Conclusion) ให้เป็นไปตามความนึกคิดที่ผู้เขียนต้องการ ความเข้าใจแบบนี้จะต้องพึงเหตุผล อาศัยการเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ต่าง ๆ หรือสิ่งที่ได้เคยพบเห็นมาแล้วในชีวิตเป็นสำคัญ

บอนด์ และ ทิงเกอร์ (Bond and Tinker, 1957 : 235

อ้างใน ภคมน แก้วภรตย์, 2547 : 61) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านมีลำดับ 5 ขั้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตามลำดับคือ

1. ความหมายของคำ เป็นรากฐานของความเข้าใจในการอ่าน ถ้าเข้าใจความหมายของคำศัพท์ชัดเจนและกว้างขวาง ย่อมช่วยให้เข้าใจประโยค และเรื่องราวที่อ่านได้ดี
2. หน่วยความคิด เพื่อให้เข้าใจประโยค เด็กจะต้องอ่านเป็นหน่วยความคิด คือ แบ่งอ่านเป็นกลุ่มคำให้ได้ ความหมายของคำต่อเนื่องเป็นกลุ่ม ๆ แทนการอ่านทีละคำจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในแต่ละประโยค

3. การเข้าใจประโยค คือ การเอาหน่วยความคิดย่อย มาสัมพันธ์กันจนได้ความเข้าใจประโยค

4. การเข้าใจตอบ คือ ความสามารถในการนำ ประโยคในตอนนั้น ๆ มาสัมพันธ์กันจึงอ่านได้เข้าใจดีขึ้น

5. การเข้าใจเรื่องราว เพื่อที่จะให้เข้าใจเรื่องราว หรือ ข้อความที่อ่าน จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ สำคัญ ๆ ในแต่ละตอน

Harris & Sipay (1990, p : 583-586 อ้างใน ยุวดี โปธายะ, 2546 : 19) พูดถึงระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ ดังนี้

1. ความเข้าใจการอ่านตามระดับตัวอักษร (Literal Comprehension) หมายถึง ความเข้าใจข้อมูลที่หาคำตอบได้ชัดเจน หรือข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันด้วยคำหนึ่งคำ ข้อมูลนั้นมักจะจบในหนึ่งประโยค

2. ความเข้าใจในการวินิจฉัยเรื่องราวที่อ่าน (Inferential Comprehension) หมายความว่ารวมไปถึง ความสามารถในการหาเหตุผลเพื่อที่จะเข้าใจเหตุการณ์หรือ เรื่องราว นั้น ๆ ความเข้าใจในการวินิจฉัยเรื่องราวที่อ่าน แบ่งเป็น 3 ประเภท Bridging Inferences เป็นการเชื่อมข้อมูล หลาย ๆ ส่วนเข้าด้วยกัน ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงอย่างชัดเจน แต่ สามารถวินิจฉัยให้เข้าใจได้ด้วยการผูกเรื่อง (Cohesive ties) Contextual or Elaborated Inferences) เป็นการใช้ความรู้

เดิม เติมข้อมูลที่ขาดหายไปหรือไม่ได้กล่าวถึงในบริบท

Structural Inferences เป็นการใช้ความรู้เรื่องโครงสร้างมาทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านซึ่งการทำความเข้าใจในระดับนี้อาจต้องการความสามารถในการหาเหตุผลความรู้เกี่ยวกับหัวเรื่องที่อ่าน ความรู้เรื่องคำศัพท์ ความรู้ด้านสังคมและแรงกระตุ้นของการกระทำของมนุษย์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในการหาเหตุผลความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงตำรา

3. การอ่านเชิงวิเคราะห์ (Critical Reading) เป็นการวิเคราะห์ความคิดเพื่อประเมินสิ่งที่อ่าน การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลจากสองแหล่งหรือหลาย ๆ แหล่ง และอีกนัยหนึ่งเป็นการพิจารณาข้อมูลหรือแนวความคิดใหม่ ๆ ด้วยความรู้เดิมที่มีอยู่ และผู้อ่านที่รู้จักคิด จะไม่ปฏิเสธสิ่งที่ขัดแย้งกับความรู้เดิมแต่จะตั้งตัวที่จะหาคำตอบว่าทำไมมันจึงแตกต่างจากข้อมูลเดิมที่มีอยู่

4. การอ่านเชิงสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นมากกว่าความเข้าใจแต่เป็นการสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ จากการอ่านเป็นการสร้างข้อมูลหรือแนวความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดความคิดรวบยอดที่สมบูรณ์มากขึ้น โดยการสร้างสรรค์ความรู้ นั้นเกิดขึ้นด้วยตัวของผู้อ่านเอง

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546 : 90-92) ได้กล่าวว่า การอ่านควรมีจุดประสงค์ในการอ่าน เพราะจะทำให้อ่านได้เร็ว และตรงกับความต้องการจุดประสงค์ในการอ่าน คือ อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการให้

ความรู้ของตนเองขยายขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิม ต้องการรู้ในสิ่งที่เป็นปัจจัย เป็นปัญหาไม่เข้าใจต่าง ๆ การอ่านจำเป็นให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการแขนงต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนักปราชญ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพื่อเข้าใจผู้อื่นเข้าใจตนเองดีขึ้น เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของตน และเพื่อทราบข่าวความเคลื่อนไหวของสังคมที่ตนอยู่ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านวัสดุสิ่งพิมพ์ที่แสดงทรรศนะบทความบทวิจารณ์ วิจัยต่าง ๆ จะช่วยให้ทรรศนะของการอ่านกว้างขวางขึ้น การอ่านลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญการจัดลำดับชั้นแนวความคิดของผู้เขียนเป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านลำดับแรกที่สุดคือการเข้าใจในตัวอักษร คำ สระซึ่งเป็นความเข้าใจในทันทีทันใด ไม่จำเป็นต้องอาศัยการตีความ จากนั้นจึงนำคำไปสัมพันธ์กับข้อความอื่น ๆ ระหว่างบรรทัด ดำเนินการอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดซึ่งต้องอาศัยการตีความและการวินิจฉัยเรื่องราวจากการอ่าน ว่ามีการลำดับเหตุการณ์อย่างไร มีข้อเท็จจริงอย่างไร ดำเนินการวิเคราะห์ไตร่ตรองหาข้อสรุปของผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยความรู้เดิมของผู้อ่าน และขั้นสูงสุดคือการนำความรู้ความเข้าใจนั้นไป บูรณาการสร้างสรรค์ความรู้ที่ด้วยตัวเอง

6.5 กระบวนการอ่าน และจิตวิทยาเกี่ยวกับความสนใจ
อ่านหนังสือ

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดด้านกระบวนการอ่าน และ จิตวิทยาเกี่ยวกับความสนใจ อ่านหนังสือ ใว์น่าสนใจดังนี้ แนวคิดกระบวนการอ่าน เป็นแนวคิดทางด้านจิตวิทยาที่ เกี่ยวข้องกับการอ่าน มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547, : 67) ได้กล่าวว่า การ อ่านเป็นการทำงานที่ สัมพันธ์กันสองกระบวนการ คือ กระบวนการกลไก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำสิ่งเร้าเข้าสู่สมอง และ กระบวนการรับรู้ซึ่งโยงกับการแปลความของสิ่งเร้า หลังจากที เข้าสู่สมองแล้ว โดยสมองของผู้อ่านจะ ให้ความหมายของ สัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้อ่านจะสามารถสร้าง ประสบการณ์จาก สัญลักษณ์ได้เพียงใด ผู้อ่านจึงจำเป็น ต้อง อาศัยการเชื่อมโยงสัญลักษณ์เหล่านั้น ให้เข้ากับ ประสบการณ์ เดิมจึงจะสามารถเข้าใจความหมายได้ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การอ่านเป็น กระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่าง สมองกับสิ่งเร้า ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ที่เอื้อต่อการพัฒนาโดยการ ฝึกฝนอย่าง สม่่าเสมอ ก็จะเกิดความชำนาญ และการพัฒนา ทักษะการอ่าน ประกอบกับจะมีเจตคติที่ดีต่อการ อ่านด้วย

6.6 จิตวิทยาเกี่ยวกับความสนใจอ่านหนังสือ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสนใจอ่านหนังสือของเด็ก ใว์ ดังนี้

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540, : 97) ได้กล่าวว่า การอ่าน เกี่ยวข้องกับความเจริญเติบโตและการพัฒนาของผู้เรียน กระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง สนองความพอใจ ของสังคมที่มีต่อตน เป็นการเตรียมตัวที่จะรับพัฒนาการด้านอื่น

ๆ ที่จะตามมา ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจึงขึ้นอยู่กับความ
 เจริญของการพัฒนาการด้านต่าง ๆ องค์ประกอบเกี่ยวกับตัว
 ผู้เรียนที่มีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่านมีทั้งด้าน
 ชีวิตวิทยาและสภาพแวดล้อม องค์ประกอบ ที่สำคัญ ได้แก่
 สติปัญญาของผู้อ่าน สภาพร่างกาย สภาพทางสังคม และสภาพ
 การทางด้านอารมณ์ ความสำเร็จในการอ่านนอกจากจะขึ้นอยู่กับ
 ความสามารถในการไต่ยีนและการแยกแยะตัวหนังสือ ที่
 มองเห็นแล้ว ภูมิหลังและประสบการณ์ วุฒิภาวะ ความสนใจใน
 การอ่านและการเรียนการสอนที่ เหมาะสมมีส่วนช่วยเพิ่มพูน
 ความสามารถในการอ่านอีกด้วย

วรรณา บัวเกิด (2547, : 223 - 229) ได้สำรวจความ
 สนใจในการอ่านหนังสือ ของวัยรุ่นพบว่า เรื่องที่วัยรุ่นชอบ คือ
 การผจญภัย กีฬา เรื่องลึกลับ เรื่องธรรมชาติ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์
 และนอกจากความสนใจของนักเรียนแล้วยังเสนอเนื้อหาที่
 เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน คือ หนังสือที่ให้ความ
 เพลิดเพลิน เช่น นิทาน นิยาย ตลกขำขัน เรื่องที่ส่งเสริมความรู้
 ความคิดสติปัญญา เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนรู้จัก
 สังคมที่ตนอยู่ บทบาท และหน้าที่ของตนเอง เช่น เรื่อง เกี่ยวกับ
 วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ความสนใจในการ
 อ่านหนังสือของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับ ด้านสติปัญญา
 ด้านอายุ ความแตกต่างทางเพศ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม
 สังคม การจัดการเรียน การสอนและประเภทของหนังสือให้
 สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียน

6.7 กลยุทธ์การสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 21–22) ได้เสนอกลยุทธ์ทั่ว ๆ ไปที่ใช้ในการสอนนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน ดังนี้

6.7.1 ใช้หนังสือเสียงเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้โดยใช้การฟัง

6.7.2 ลดจำนวนหน้าของแบบฝึกหัด หรือหนังสือประกอบการอ่านอื่น ๆ เพื่อลดความวิตกกังวลของนักเรียน

6.7.3 ใช้กระดาษที่มีสีสดใสทำเป็นกรอบ ทาบบนข้อความที่จะอ่านเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถจดจ่ออยู่กับข้อความที่อ่าน

6.7.4 ใช้แผ่นใส หรือแผ่นพลาสติกใสที่มีสีสดใส ทาบบนข้อความที่จะอ่านเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถจดจ่ออยู่กับข้อความที่อ่าน

6.7.5 ใช้กระดาษทำเป็นหน้าต่างการอ่าน (Reading Window) ซึ่งสามารถติดประโยคหรือข้อความเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถติดตาม และให้ความสนใจในเรื่องที่อ่าน

6.7.6 ให้เพื่อนช่วยอ่านงานที่ครูมอบหมายให้กับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน

6.7.7 ชีดเส้นใต้คำสำคัญหรือใจความสำคัญเพื่อเพิ่มความสนใจในรายละเอียดที่สำคัญ ๆ

6.7.8 ให้เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านมีเวลาในการอ่านให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์มากกว่าเด็กปกติ

6.7.9 ใช้การอ่านซ้ำ ๆ ซึ่งรวมถึงการที่ครูอ่านเรื่องที่เด็กฟัง แล้วหลังจากนั้นครู อ่านเรื่องและให้เด็กอ่านตาม จนสุดท้ายให้นักเรียนอ่านเรื่องด้วยตนเอง

6.7.10 ให้นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยใช้การวาดภาพหรือโมเดลได้

6.7.11 ใช้กลยุทธ์การประเมินตนเอง (Self Monitoring) และการตั้งคำถามกับตัวเอง (Self Questioning) เกี่ยวกับเรื่องที่ย่าน เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องที่ย่านมากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

การตั้งคำถามกับตนเองในขณะที่อ่าน โดยเริ่มต้นให้นักเรียนถามคำถามกับตัวเองตั้ง ๆ ก่อน เพื่อที่ครูสามารถทราบและช่วยเหลือแนะนำนักเรียนได้ ต่อจากนั้นให้ นักเรียนใช้ “เอกสารการประเมินตนเอง” ในการอ่านย่อหน้าแรกนักเรียนถามตนเองว่า “ฉันเข้าใจเรื่องที่ย่านเพิ่มอ่านไปไหม” “ใช่ หรือไม่ใช่”

1) ศัพท์ที่ควรรู้ สามารถใช้ร่วมกับการตั้งคำถามกับตนเอง (Self Questioning) เด็กจะเป็นผู้กำหนดคำศัพท์ของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่ย่านได้อ่านไปแล้ว

2) การลำดับเรื่อง จะดีที่สุดเมื่อนำมาใช้ตอนใกล้ ๆ กับตอนจบของเรื่อง และจะเป็นประโยชน์เมื่อลำดับของเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการจดจำ

3) การจินตนาการ เป็นการจินตนาการถึง เหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ๆ และให้นักเรียนสามารถสร้างภาพขึ้นในจินตนาการของตนเอง เพื่อเป็นการระลึกถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ จากเรื่องที่ตนเองได้อ่านไปแล้ว โดยเทคนิควิธีนี้ควรใช้กับเด็กโต

4) การทบทวนในเรื่องที่อ่านไปแล้ว โดยการทบทวนจะประกอบไปด้วยการให้นักเรียนดู ชื่อเรื่อง ภาพประกอบ และหัวข้อต่าง ๆ ในเรื่องนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการเรียนรู้จำเป็นต้องจัดหาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมตรงกับสภาพผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ เกิดการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจให้สูงขึ้น ได้อย่างเหมาะสม

7. ชุดฝึกทักษะ

7.1 ความหมายของชุดฝึกทักษะ

การเรียนภาษาไทยฝึกทักษะการอ่านเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอน ดังนั้นการฝึกทักษะการอ่าน โดยการใช้ชุดฝึกทักษะ ก็เป็นการจัดสภาพการณ์เพื่อให้ผู้ฝึกเปลี่ยนพฤติกรรมจนสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างชุดฝึกทักษะต้องคำนึงถึง

หลักการสร้างจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกันชุดฝึกทักษะลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดี ประโยชน์ของชุดฝึกทักษะ หลักการนำไปใช้ คำว่าชุดฝึกทักษะ หรือแบบฝึก หรือแบบฝึกทักษะ หรือชุดฝึก จะมีลักษณะเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน และมีนักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

ไพบูลย์ มุลดี (2546 : 48) ได้กล่าวว่าชุดฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกทักษะเป็นชุดการเรียนรู้ที่ครูจัดทำขึ้น ให้ผู้เรียนได้ ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้อย่างมาแล้วเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจจะ ช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญ และช่วยฝึกทักษะการคิดให้มากขึ้น ทั้งยังมีประโยชน์ในการลดภาระให้กับครู อีกทั้งพัฒนาความสามารถของ ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้า จากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

พินิจ จันทรช้าย (2546 : 90) ได้กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง งานกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว ให้สามารถนำ ความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อำนวย เลื่อมใส (2546 : 89) ได้กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่ง เพื่อความรู้ ความเข้าใจ และเป็น การเพิ่มทักษะความชำนาญให้แก่ผู้เรียน ทำให้ การเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2540 : 40) ได้กล่าวว่า ชุดฝึกทักษะ หมายถึง การจัดประสบการณ์ฝึกหัด เพื่อให้นักเรียน ศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง อย่างหลากหลายและแปลกใหม่

ปราณี จิณฤทธิ์ (2552 : 32) ได้กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง งานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำด้วยตนเองภายหลัง จากได้เรียนบทเรียน เพื่อเป็นการทบทวนและฝึกทักษะในเรื่อง ที่เรียนผ่านมาแล้ว

ประภาพร ถิ่นอ่อน (2553 : 29) ได้กล่าวว่า แบบฝึก ทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดย ที่กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกนั้นจะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน ไปแล้ว ทำให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น เพราะมี รูปแบบหรือลักษณะที่หลากหลาย

สมพร ตอยยิบิ (2554 : 32) ได้กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนรู้อันช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะ และความรู้ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ และสามารถนำ ความรู้ไปใช้ได้ถูกต้อง จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ชุดฝึกทักษะเป็นสื่อการ เรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จนเกิดความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยที่กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติใน แบบฝึกนั้นจะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ทำให้นักเรียนมี ความรู้มีทักษะมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้เรียนมองเห็น ความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

7.2 ประเภท/ ชนิดของชุดฝึกทักษะ

สำลี รักสุทธี (2544, : 31-32) ได้กล่าวว่า แบบฝึกจะมีอยู่ 3 ประเภท ดังนี้

7.2.1 แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ มีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ หรือกลุ่มนักเรียนที่เรียกว่า อัจฉริยะ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศนั่นเอง ดังนั้น แบบฝึกเสริมทักษะ จึงนำไปใช้เสริมเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ก้าวไปก่อนเพื่อน

7.2.2 แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง หรือที่เรียกว่า เนยยะบุคคล คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ

7.2.3 แบบฝึกซ่อมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญา ระดับต่ำ หรือเด็กแอลดี (LD-Learning Disability) หรือที่เรียกว่า ปทปรมะ คือนักเรียนมีปัญหาขั้นวิกฤต

7.3 ความสำคัญของชุดฝึกทักษะ

แบบฝึกในภาษาไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น ชุดการฝึก แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด แบบฝึกหัดทักษะ เป็นต้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายของแบบฝึกแบบฝึกหัดหรือชุดการฝึกไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540 : 106) ได้กล่าวว่า แบบฝึกหมายถึง การจัดประสบการณ์ฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาและ

เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องอย่าง
หลากหลายและแปลกใหม่

สุกิจ ศรีพรหม (2541 : 68) ได้กล่าวว่า ชุดการฝึก
หมายถึง การนำสื่อประสม
ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของวิชามาใช้ในการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 18) ได้กล่าวว่า แบบฝึกหัด
หมายถึง กิจกรรมพัฒนาทักษะเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอที่
สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบ
ยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้
ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ชุดฝึกทักษะ แบบฝึก
แบบฝึกหัด หรือชุดการฝึก เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน
คือ งานหรือกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนกระทำเพื่อ
ฝึกทักษะและทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความ
ชำนาญ ถูกต้อง คล่องแคล่ว จนสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหา
ได้โดยอัตโนมัติ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่าชุดฝึก
ทักษะ

1.4 หลักการสร้างแบบชุดฝึกทักษะ

ฮาริส (Haresse อ้างถึงใน อังศุมาลิน เพิ่มผล, 2542 :
14) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบชุดฝึก จะต้องใช้ภาษาให้

เหมาะสมกับผู้เรียน และควรสร้างโดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหาและการตอบสนองไว้ดังนี้

1. สร้างแบบฝึกหลาย ๆ ชนิด เพื่อเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
2. แบบฝึกที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนทำอะไร
3. ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้จากการเรียนมาตอบในแบบฝึกให้ตรงตามเป้าหมาย
4. ให้ผู้เรียนตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงความสามารถและความเข้าใจในการฝึก
5. กำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนตอบแบบฝึกแต่ละชนิด แต่ละรูปแบบด้วยวิธีการตอบอย่างไร

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 20) ได้กล่าวว่า การสร้างและจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระสำหรับการจัดทำแบบฝึกหัดแบบฝึกทักษะ
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระโดยละเอียด เพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการจัดทำ
3. ออกแบบการจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะตามจุดประสงค์
4. สร้างแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ และส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบก่อนฝึก บัตรคำสั่ง ขั้นตอนกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ แบบทดสอบหลังเรียน

5. นำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ ไปใช้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ปรับปรุง พัฒนา ให้สมบูรณ์ นิตยา กิจโร
(2553 : 40) ได้สรุปหลักการสร้างแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ก่อนสร้างแบบฝึกจำเป็นต้องกำหนดโครงร่างไว้
ก่อนว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร
แบบฝึกเกี่ยวกับเรื่องอะไร

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. แจกวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย โดยคำนึงถึง
ความเหมาะสมของผู้เรียน

5. กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม

6. กำหนดเวลา และขั้นตอนให้เหมาะสม

7. การประเมินผลอย่างไร

ประภาพร ถิ่นอ่อนง (2553 : 35) ได้กล่าวว่า หลักการ
สร้างแบบฝึกทักษะควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้โดย
มีจุดมุ่งหมายในการฝึก แบบฝึกควรเริ่มจากง่ายไปหายาก มี
หลายแบบ มีตัวอย่างประกอบ มีภาพประกอบ และสามารถ
ศึกษาได้ด้วยตนเอง

ปราณี จิณฤทธิ์ (2552 : 32) ได้กล่าวว่า หลักการสร้าง
แบบฝึกผู้สร้างต้องคำนึง
ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แบบฝึกที่สร้างต้องมีหลาย ๆ
รูปแบบ สร้างจากง่ายไปหายาก

มีความถูกต้อง ในการสร้างแบบฝึกมีการสอดแทรกทักษะวิชาอื่นเข้าไปด้วย ควรจัดทำแบบฝึกไว้ล่วงหน้า เพราะแบบฝึกควรทำหลังจากผู้เรียนได้เรียนบทเรียนในเรื่องนั้น ๆ จบลงทันที

อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553 : 26) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกผู้สร้างต้องศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึก โดยนำมาตั้งวัตถุประสงค์ตลอดจนรูปแบบ และวางแผนขั้นตอนการใช้แบบฝึก การสร้างแบบฝึกต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการฝึก ต้องนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึก ก่อนนำไปใช้ควรมีการทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบฝึก

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า หลักในการสร้างชุดฝึกทักษะหรือแบบฝึกควรสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียนมีหลายรูปแบบและแบบฝึกควรเริ่มจากง่ายไปหายาก มีหลายแบบ มีตัวอย่างประกอบ มีภาพประกอบ และสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง สนองความสนใจและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดทำให้ง่ายเป็นเรื่อง ๆ การประเมินผลแจ้งผลความก้าวหน้าในการฝึกให้ผู้เรียนทราบทันทีทุกครั้ง

7.5 ลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดี

ในการจัดทำแบบฝึกหัดให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่เราจะฝึก ดังที่มื่อนักการศึกษา ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

จิรพร จันทะเวียง (2542 : 43) ได้กล่าวว่า ลักษณะของชุดฝึกทักษะหรือแบบฝึกที่ดี ไว้ ดังนี้

1. เกี่ยวกับบทเรียนที่ได้เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัยและความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่จะทำให้เด็กเข้าใจ คำชี้แจงหรือคำสั่งต้องกะทัดรัด
4. ใช้เวลาเหมาะสม คือ ไม่ให้เวลานานหรือเร็วเกินไป
5. เป็นที่น่าสนใจและท้าทายความสามารถ

บิลโลว์ (Billow อ้างถึงใน เตือนใจ ตรีนตร. 2544 : 7) ได้กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องดึงดูดความสนใจและสมาธิของผู้เรียน เรียงลำดับจากง่ายไปหายากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกเฉพาะอย่าง ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิหลังทางภาษาของผู้เรียน แบบฝึกที่ดีควรจะเป็นแบบฝึกสำหรับผู้เรียนที่เรียนเก่ง และซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่เรียนอ่อนในขณะเดียวกัน นอกจากนี้แล้วควรใช้หลายลักษณะและมีความหมายต่อผู้ฝึกอีกด้วย

รีเวอร์ส (Rivers, 2544 : 7) อ้างถึงใน เตือนใจ ตรีนตร) กล่าวว่าลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. บทเรียนทุกเรื่องควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกมากพอ ก่อนจะเรียนเรื่องต่อไป
2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้เพียงแบบฝึกเดียว
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. สิ่งที่ฝึกแต่ละครั้งควรเป็นบทฝึกสั้น ๆ

5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันใน
ชีวิตประจำวัน

6. แบบฝึกควรให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดไปด้วย

7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิด
ความเบื่อหน่าย

8. การฝึกควรฝึกให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนแล้วสามารถ
ใช้ในชีวิตรประจำวัน

สำลี รักษุทธิ (2544 : 126) ได้กล่าวว่า ลักษณะของแบบ
ฝึกทักษะที่ดี มีดังนี้

1. มีคำสั่งชัดเจน เข้าใจ เหมาะสมกับวัยเด็ก

2. มีตัวอย่างประกอบ ตัวอย่างที่ดีควรให้ผู้เรียนเกิด
ความคิดหลาย ๆ แนวคิด

3. มีตัวอย่างประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจและสื่อ
ความหมาย

4. มีเนื้อที่สำหรับเขียน เว้นให้มีขนาดเหมาะสมกับคำ
ที่นักเรียนต้องการเขียน

5. การวางรูปแบบที่ดี จะทำให้เกิดความเรียบร้อย
สวยงามและประหยัด

6. ควรบันทึกวิธีการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ของแบบฝึกไว้ในคู่มือ

พินิจ จันทรชัย (2546, : 92) ได้กล่าวว่า ลักษณะของชุดฝึก
หรือแบบฝึกที่ดี ประกอบด้วย เนื้อหาต้องชัดเจน มีรูปแบบ เร้า

ความสนใจ ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน

อำนวยการ เลื่อมใส (2546, : 93) ได้กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของชุดฝึกหรือแบบฝึก ดังนี้

1. ควรเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว เป็นเรื่องที่มีความหมายต่อผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก ลงทุนน้อย และทันสมัยอยู่เสมอ
3. ภาพประกอบ ภาษา สำนวนภาษา ความยากง่าย และเวลาในการฝึกมีความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ฝึกคิดได้เร็วและสนุกสนาน
4. ใช้หลักจิตวิทยา ปลุกเร้าความสนใจ มีสิ่งแปลกใหม่ น่าสนใจและท้าทายให้ผู้เรียนสามารถแสดงความสามารถได้เต็มศักยภาพ และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
5. มีข้อเสนอแนะ คำชี้แจง และตัวอย่างสั้น ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย ๆ
6. มีหลายรูปแบบ ให้เลือกตอบอย่างจำกัดและอย่างเสรี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกฝึกและศึกษาด้วยตนเอง
7. ควรเลือกฝึกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่อง ไม่ควรยาวจนเกินไป เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกฝึกและศึกษาด้วยตนเอง

8. ควรได้รับการปรับปรุงควบคู่กับหนังสือเรียนเสมอ และควรรู้ใช้ได้ดีทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

9. ควรเป็นแบบฝึกที่สามารถประเมิน และจำแนก ความเจริญงอกงามของผู้เรียนได้ อีกด้วย

ประภาพร ถิ่นอ่อนง (2553 : 60) ได้กล่าวว่า ลักษณะของ แบบฝึกที่ดีต้องมีจุดหมายที่แน่นอนจะทำการฝึกทักษะด้านใด ควรใช้ภาษาง่าย ๆ และมีความน่าสนใจ เรียงลำดับจากง่ายไปหายากให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน มี เนื้อหาตรง จัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจและ เกิดประสิทธิภาพในการเรียน

ปราณี จิณฤทธิ์ (2552 : 60) ได้กล่าวว่า ลักษณะของ แบบฝึกที่ดีต้องสร้างให้เกี่ยวข้องกับบทเรียนเป็นแบบฝึกสำหรับเด็กเก่งและใช้ซ่อมเสริมเด็กอ่อนได้ มีความหลากหลายในแบบ ฝึกชุดหนึ่ง ๆ มีคำสั่งที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ฝึกได้คิดทำทหาย ความสามารถ มีความเหมาะสมกับวัย ใช้เวลาฝึกไม่นาน ผู้ฝึก สามารถนำประโยชน์จากการทำแบบฝึกไปประยุกต์ปรับเปลี่ยน นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ลักษณะของแบบฝึก ที่ดีควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ฝึกหลาย ๆ ครั้ง มีหลายรูปแบบ การ ฝึกควรฝึกเฉพาะเรื่องเดียว และควรเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่ แล้ว คำชี้แจงสั้น ๆ ใช้เวลาเหมาะสม เป็นเรื่องที่ทำทหายให้ แสดงความสามารถคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และพัฒนาการของผู้เรียน โดยใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจน มีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน มีภาพประกอบ ฝึกตามลำดับขั้นเรียงจากง่ายไปหายาก ใช้

เวลาฝึกพอสมควร และมีการประเมินผลการใช้แบบฝึก เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินความสามารถของตนเอง เมื่อผู้เรียนได้ฝึกแล้วก็สามารถพัฒนาตนเองได้ดี จึงจะนับว่าเป็นแบบฝึกที่ดีและมีประโยชน์

7.6 ประโยชน์ของชุดแบบฝึกทักษะ

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 21) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

ไพบุลย์ มุลติ (2546 : 52) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนานขณะเรียน
4. ทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง

6. แบบฝึกทักษะสามารถนำมาวัดผลการเรียนที่เรียนแล้ว

7. ช่วยให้ครูทราบข้อบกพร่องของผู้เรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที

อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553 : 17-18) ได้กล่าวว่า แบบฝึกช่วยในการฝึกเสริมทักษะ ทำให้จดจำเนื้อหาได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สามารถนำมาแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่มได้ดี ผู้เรียนสามารถนำมาทบทวนเนื้อได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตน เป็นเครื่องมือที่ครูผู้สอนใช้ประเมินผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีว่านักเรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด

ปาริชาติ สุพรรณกลาง (2550 : 23) ได้กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียน ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะ ทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระครูผู้สอน ซึ่งประโยชน์ของแบบฝึกทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น มีความเชื่อมั่นฝึกทำงานด้วยตนเอง ทำให้มีความรับผิดชอบ และทำให้ครูทราบปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียนในเรื่องที่เรียน ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันที นอกจากนี้แบบฝึกยังเปิดโอกาสให้เด็กฝึกทักษะอย่างเต็มที่ ทั้งยังช่วยให้คงอยู่ได้นาน และเป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจบบทเรียนแต่ละครั้งอีกด้วย

สมพร ตอยยีบี (2554 : 37) ได้กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน

ในรายวิชาต่าง ๆ เพราะจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา
บทเรียน และยังสามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ชุดฝึกทักษะหรือ
แบบฝึกมีประโยชน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ
สามารถที่จะทบทวนด้วยตนเองและเห็นความก้าวหน้าของ
ตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถช่วยลดภาระของครูผู้สอนอีกด้วย
และทำให้เกิดทักษะความชำนาญ หากแต่ต้องการได้รับการฝึก
หลาย ๆ ครั้ง หลายรูปแบบ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกแล้วอย่าง
น้อยผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้แน่นอน แบบฝึกมี
ประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหา
มากได้ดี

7.7 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่าน

การสร้างสื่อชนิดใดขึ้นมา หากจะนำไปใช้จริง
จำเป็นต้องหาประสิทธิภาพของสื่อก่อนว่ามีความเหมาะสม
อย่างไร ซึ่ง โสภณ นุ่มทอง (2540 : 82) ได้กล่าวว่าเมื่อผลิตสื่อ
ขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็น ชุดการสอน
บทเรียนสำเร็จรูป หนังสือแบบหน่วย หรือชุดฝึก ก็ตาม ควรจะ
ได้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ต่อไป
หรือไม่ และสื่อนี้จะส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม จะได้หา
ข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป การหาประสิทธิภาพของ
สื่อมีขั้นตอนโดยทั่วไป ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทดลองใช้กับนักเรียนคนเดียว พยายาม
คัดเลือกนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ และผลการเรียนวิชา
นั้นอยู่ในระดับกลาง นำมาทดลองใช้ก่อนเพื่อหาข้อบกพร่อง

เกี่ยวกับถ้อยคำ การใช้ภาษา ความชัดเจนของการนำเสนอ เนื้อหา และการสื่อความหมายต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง ในเบื้องต้น ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในชั้นที่ 2

ชั้นที่ 2 เมื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่ได้จากการทดลองใน ชั้นที่ 1 แล้ว ควรจะนำไปทดลองอีกครั้งกับนักเรียนที่มี ความสามารถในการเรียนระดับกลาง จำนวน 3-5 คน โดยให้ นักเรียนได้ทดลองเรียนจริง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน เหมือนจริงทุกอย่าง เพียงแต่เป็นกลุ่มเล็กกว่าห้องเรียนจริง เท่านั้น เป็นการทดลองหาข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ของสื่ออีก ครั้งหนึ่งเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ชั้นที่ 3 เป็นขั้นการใช้สื่อในห้องเรียนจริง ๆ ตามปกติ ซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพของสื่อว่าเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่ง อาจดำเนินการได้ 2 วิธีการคือ

1. โดยการทดสอบความแตกต่างของคะแนนจาก ก่อนเรียนและหลังเรียน

โดยใช้ค่า t- test (Independent Sample)

2. ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หรือ 90/90 เป็นเกณฑ์ การเปรียบเทียบคะแนน ที่ได้จากการประเมินในกระบวนการเรียนการสอนกับคะแนนที่ ได้จากการทดสอบสุดท้ายหลังจากเรียนจบบทเรียนหรือจบเรื่อง แล้ว การตั้งเกณฑ์ 80/80 หรือ 90/90 นั้นอยู่ที่ดุลยพินิจว่า นักเรียนของเรามีความสามารถในการเรียนระดับใด และควร จะตั้งเกณฑ์เท่าไร ถ้านักเรียนดีมากจะตั้งเกณฑ์สูง 90/90 ก็ได้ แต่ถ้านักเรียนค่อนข้างดีอาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 อาจสูงพอก็ได้ ดังนั้น

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผล
พฤติกรรมของผู้เรียนสองประเภท คือพฤติกรรมต่อเนื่อง
(กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย(ผลลัพท์) โดยกำหนด
ค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (
ประสิทธิภาพของผลลัพท์)

(ไพศาล วรคำ.2556 : 165-166) ดังนี้ 1) ประเมินพฤติกรรม
ต่อเนื่อง คือประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย
หลาย ๆ พฤติกรรม เรียกว่า กระบวนการ (Process) ของ
ผู้เรียนที่สังเกตได้จากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของ
กลุ่ม) และรายงานบุคคลได้แก่งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่น
ใดที่ผู้สอนกำหนดไว้ 2) ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย คือ
ประเมินผลลัพท์ (Products) ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากการ
สอบหลังเรียนและการสอบไล่ ประสิทธิภาพของบทเรียน
สำเร็จรูปจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอน คาดหมายว่าผู้เรียนจะ
เปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์
ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรม
ของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียน
ของผู้เรียนทั้งหมด ได้แก่

E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของ
ผลลัพท์ ในการกำหนดเกณฑ์จึงต้องคำนึงกระบวนการ และ
ผลลัพท์ โดยกำหนดตัวเลขของคะแนนมีค่าเป็น E_1/E_2

E_1 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพกระบวนการจัดเป็นร้อยละ
ของคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและทดสอบย่อย

E_2 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การวิจัยที่ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น แบบฝึก บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดสื่อประสม ชุดฝึกทักษะ ฯลฯ เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ต้องการคุณภาพของสื่อดังกล่าวด้วยว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ต่อไปหรือไม่ และสื่อจะส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

7.8 ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index)) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิผลทางการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่อ นั้น ตามปกติแล้วจะเป็นการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะคือ ความแตกต่าง ของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนหรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าผลของความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจยังไม่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อในการเรียนการสอนครั้ง

หนึ่งปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 % และกลุ่ม 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27% การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 74 % ซึ่งเมื่อทำผลวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏคะแนน ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสองกลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบหลังเรียนระหว่าง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งที่ทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจาก การทดสอบทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่จะเพิ่มขึ้นสูงสุดของแต่ละกรณี (เพชฌัญญู กิจระการ. 2546 : 1) ดังนี้

Hovland (เพชฌัญญู กิจระการ. 2546 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Hovland. 1949 : unpagged) ได้เสนอดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถเพิ่มขึ้นได้ Hovland เสนอว่าค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อ

Webb (เพชฌัญ กิจระการ. 2546 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Webb. 1963 : unpagged)

ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้วิธีการ 3 แบบ ซึ่งเพิ่มเติมจาก “ดัชนีประสิทธิผล” ของ Hovland และ Webb ให้ความสนใจค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนน ซึ่งเรียกว่าวิธีการ Conventional โดยคำนวณจากการนำค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุมลบออกจากคะแนนร้อยละของกลุ่มทดลอง แล้วจึงหาด้วยคะแนนร้อยละของกลุ่ม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่เพิ่มขึ้น (หรือลดลง) เปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุม ดัชนีประสิทธิผลมีรูปแบบในการหาค่า ดังนี้ (เพชฌัญ กิจระการ. 2546 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Goodman, Fletcher and Chneider. 1980 : 30-34)

E. I

$$= \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{คะแนนเต็มของแบบทดสอบ} \times \text{จำนวนนักเรียน}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ } E.I = \frac{P_2 \times P_1}{100 - P_1}$$

เมื่อ P_1 = คะแนนทดสอบก่อนเรียน

P_2 = คะแนนทดสอบหลังเรียน

หมายถึง จำนวนเศษของ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียน ซึ่งคะแนนทั้ง 2 ชนิด (ประเภท) นี้ จะแสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%)

ตัวหารของดัชนี คือความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนสูงสุดที่นักเรียนจะสามารถทำได้ จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การหาค่าดัชนีประสิทธิผลหาเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียน มีความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นหรือไม่จากเดิมเป็นการเปรียบเทียบการสอนดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุดของสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

8. แผนจัดการเรียนรู้

แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542 : 1)

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 409) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) เป็นวัสดุหลักสูตรที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ (UNIT PLAN) ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการสอบบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรฐานการ

เรียนรู้ของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนโครงร่าง หรือพิมพ์เขียวที่กล่าวถึงประสบการณ์การเรียนรู้ตามหัวข้อการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดผลที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่วนแผนการเรียนรู้จะแสดงการจัดการเรียนรู้ตามบทเรียน (lesson) และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

กรมวิชาการ (2546 : 1 - 2) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนซึ่งครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการใช้สื่อการเรียนรู้อะไรหรือแหล่งเรียนรู้ แผนการวัดผลประเมินผลโดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนด อันสอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ เป็นคำใหม่ ที่นำมาใช้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เหตุที่ใช้คำ “แผนการจัดการเรียนรู้” แทนคำ “แผนการสอน” เพราะต้องการให้ผู้สอนมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่บ่งไว้ในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด”(อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546 : 213)

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2549 : 58)

แผนการสอนเป็นแผนที่กำหนดขั้นตอนการสอนที่ครู มุ่งหวังจะให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหา และ ประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2544 : 53)

แผนการสอน คือการนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่ จะต้องทำแผนการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการ วัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียน ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในโรงเรียน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549 : 15)

ความสำคัญของแผนจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 409) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การวางแผนจัดการ เรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละ

ชั่วโมงผู้สอนควรจะสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้
ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง
ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และ
สามารถทำการประเมินผลผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา
ตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถตอบคำถามได้ ดังนี้

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง
2. จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึง
จะทำให้แก่นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์
3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่
ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง
4. จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรบ้างจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุ
จุดประสงค์
5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่
คาดหวังไว้ (รุจิรี ภูสาระ, 2545 : 159)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า แผนการจัดการ
เรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนการ
สอนไว้ล่วงหน้า อย่างเป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้สอนทราบทิศ
ทางการสอนของตนจะดำเนินการไปในทิศทางใด และทำให้
ทราบว่าสอนเนื้อหาใด อย่างไร ใช้สื่อการเรียนอย่างไร มี
การประเมินอย่างไร แผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจาก
คู่มือครูทำให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน สนองตอบ
เจตนารมณ์ของหลักสูตร

9. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอน เฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP)

9.1 ความหมายของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 204) ได้กล่าวว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น โดยได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แผนนี้บรรจุเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งเด็กจะต้องเรียน โดยปกติแล้วแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะจัดทำขึ้นสำหรับแต่ละคนเป็นแผนใน ระยะ 1 ปี และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคล ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ .2548 : 6)

เบญจมา ชลธารนนท์ (2546. 11-20) ได้กล่าวว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือ แผนการให้บริการทางการศึกษาพิเศษรายปีที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เป็นรายบุคคลโดย พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำ ซึ่งจะต้องมีรายละเอียด

เกี่ยวกับระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบัน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล รวมทั้งกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

สุขพัชรา ชัมเจริญ (2545 : 10) ได้กล่าวว่าแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คือแผนการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางการแพทย์ จัดทำเนื้อหาของหลักสูตรและความช่วยเหลือพิเศษขึ้นให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กเฉพาะแต่ละคน

สำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ (2546 : 1) ได้กล่าวว่าแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการตลอดจนกำหนด สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นเครื่องมือสำหรับกระบวนการตรวจสอบ (Assessment) และกระบวนการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเป็นแผนกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคลรวมถึงการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นเฉพาะบุคคล ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเพื่อให้คนพิการได้รับความ

ช่วยเหลือสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติอย่างเต็ม
ศักยภาพของแต่ละบุคคล

9.2 ความสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคล

รัฐได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อคน
พิการโดยได้บัญญัติกฎหมายให้บุคคลเหล่านี้มีโอกาสได้รับ
การศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยต้องได้รับการจัด
การศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการ จำเป็นของแต่ละคนซึ่ง
แตกต่างกันตามประเภทและระดับความพิการ นอกจากนี้บุคคล
พิการทุกประเภทที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย จะได้รับสิทธิ
ต่าง ๆ จากรัฐตามสิทธิต่าง ๆ ที่รัฐจัดให้บุคคลพิการทุกประเภท
ที่จดทะเบียนแล้ว คือ กฎกระทรวงที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และ
วิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ
บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช
2545 โดยกำหนดให้มีการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะ
บุคคล ทั้งนี้เพื่อ

9.2.1 ประกันความเหมาะสมในการจัดบริการทาง
การศึกษาให้แก่เด็กพิการ ซึ่งจะต้องจัดตามความต้องการ
จำเป็นพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

9.2.2 เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทาง
การศึกษาพิเศษและบริการอื่นตามที่ระบุไว้ในแผนการศึกษา
เฉพาะบุคคลจริงเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการติดตามผล
การให้บริการ

9.3 หลักการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรยึดหลักการ
ดังนี้

9.3.1 จัดให้กับคนพิการทุกคนเป็นรายบุคคล

9.3.2 สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคน
พิการแต่ละคน

9.3.3 มุ่งพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพทุกด้าน

9.3.4 ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ

9.3.5 ครอบคลุม ยืดหยุ่น ทันสมัยและสอดคล้องกับ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

9.3.6 ประเมินผลและปรับปรุงให้เหมาะสมเป็นระยะ
อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

9.4 แนวทางการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ
บุคคล

แนวทางของสถานศึกษา เรื่องการแต่งตั้ง
คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษา
เฉพาะบุคคลประกอบด้วยบุคคลที่ เกี่ยวข้อง ดังนี้

9.4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานคณะกรรมการ
จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.4.2 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ได้รับ
มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ ดังนี้ รวบรวม
ข้อมูลทุกด้านจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดทำเอกสาร
ประกอบการประชุม จัดประชุม จัดทำแผนการจัดการศึกษา

เฉพาะบุคคล จัดทำงบประมาณโครงการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดทำบัญชี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง และตามความต้องการจำเป็นที่ระบุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ของคนพิการแต่ละคน

9.4.3 ครูประจำชั้นหรือครูผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการ มีหน้าที่ดังนี้ รวบรวมข้อมูลและบันทึกในแบบบันทึก แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล นำเสนอข้อมูลของคนพิการแต่ละคนต่อที่ประชุม นามติของคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จุดมุ่งหมายและแนวทางการดำเนินการไปประสานงานและปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการงาน และรายงานต่อคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.4.4 นักวิชาชีพ หรือครูที่ทำหน้าที่ในการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่าง ๆ เป็นกรรมการ ทำหน้าที่ เป็นผู้ให้ข้อมูล เสนอแนะ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย ให้บริการ ประสานงานต่าง ๆ ติดตาม รายงานผล ปรับปรุง และพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.4.5 ผู้ปกครองเป็นกรรมการ ทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกข้อมูล เสนอแนะ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย ประสานงานการนำคนพิการไปขอรับบริการต่าง ๆ และช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพ ติดตาม รายงานผล รวมทั้งร่วมประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.4.6 บุคคลผู้พิการ (กรณีที่สามารถเข้าร่วมประชุมได้) เป็นกรรมการทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกข้อมูล จุดมุ่งหมายประสานงานการขอรับบริการต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคลรวมทั้งติดตามรายงานผล ร่วมประเมินผลและปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.4.7 ผู้แทนองค์กรคนพิการ องค์กรเอกชนหรืออาสาสมัคร เป็นกรรมการ ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เสนอแนะร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายและประสานงานการให้บริการต่าง ๆ รวมทั้งติดตาม รายงานผล ร่วมประเมินผลและปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรมีความรู้เกี่ยวกับคนพิการเป็นรายบุคคล การบริการที่จำเป็น มีคุณค่าต่อคนพิการมากที่สุด แหล่งอื่น ๆ ที่สนับสนุน หรือให้การช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในการจำแนกแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หากทีมคณะกรรมการมีครูการศึกษาพิเศษ จะต้องประชุมหรือเสนอเรื่องสู่สภาการเรียนรู้ของคนพิการแต่ละคน ประสพการณ์การเรียนรู้ของคนพิการ ยุทธศาสตร์/เทคนิค/กลวิธีการสอนทางการศึกษาพิเศษ การประเมินผลและการตรวจสอบข้อมูล เรื่องการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองคนพิการก่อนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก คือ สถานศึกษาต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองก่อน เพื่อให้ผู้ปกครองพร้อมให้ความร่วมมือ ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ตระหนักและยอมรับถึงความสำคัญของการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2) อนุญาตให้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 3) มีส่วนร่วมและเข้าประชุมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 5) นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปปฏิบัติ
- 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.5 แบบบันทึกแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แบบบันทึกแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ซึ่งสามารถกรอกข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวข้องกับคนพิการ มีส่วนประกอบที่ต้องกรอกข้อมูลสำคัญดังนี้

9.5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ เช่น ชื่อ-นามสกุล ชื่อเล่น เลขบัตรประชาชน วัน เดือน ปี เกิด ศาสนา อายุ และที่อยู่ เป็นต้น

9.5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว เช่น ชื่อ-นามสกุล บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง อาชีพ รายได้ และที่อยู่ เป็นต้น

9.5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์
เช่น การจดทะเบียนคนพิการ

9.5.4 ข้อมูลสุขภาพหรือความบกพร่อง เช่น ประเภท
หรือลักษณะความพิการ โรคประจำตัว และยาที่ต้องใช้ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องกรอก
ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติทางการศึกษาของคนพิการแต่ละคน
เพื่อสำรวจความสามารถและประสบการณ์ทางการเรียนรู้ของ
คนพิการ ซึ่งจะช่วยให้วางแผนการจัดการศึกษาให้คนพิการได้
อย่างสอดคล้องเหมาะสม

ส่วนที่ 3 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นส่วนที่
คณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะต้องร่วมกัน
พิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ของคนพิการ แล้วสรุปผลนำมากรอกใน
ส่วนนี้ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

1) ระดับความสามารถพื้นฐาน เป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับ
จุดเด่น จุดด้อย ความสามารถพื้นฐานหรือระดับผลสัมฤทธิ์ใน
แต่ละทักษะวิชาต่าง ๆ เช่น ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะ
กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะสังคม ทักษะ
การสื่อสาร ทักษะวิชาการทักษะพื้นฐานอาชีพ หรือวิชาอื่น ๆ
ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

2) เป้าหมายระยะยาว 1 ปี เป็นการกำหนด
จุดมุ่งหมายของการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นผู้
ร่วมกันกำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกับระดับความสามารถ
พื้นฐานตามที่ระบุ

3) เป้าหมายระยะสั้น หรือวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ย่อยต่าง ๆ ในการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายระยะยาว 1 ปี ตามที่ได้วางแผนไว้

4) เกณฑ์การประเมินผล เป็นการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการศึกษาที่สอดคล้องตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ และเหมาะสมกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละคนด้วย

5) ผู้รับผิดชอบ เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบการจัดการศึกษาตามที่ได้ระบุไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลช่วยให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานจริง

ส่วนที่ 4 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นส่วนที่ต้องกรอกข้อมูลตามรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ และสอดคล้องกับแผนการศึกษาตามที่ได้วางแผนไว้ นอกจากนี้ยังต้องระบุถึงวิธีการขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งคณะกรรมการแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกันพิจารณา กำหนด

ส่วนที่ 5 การลงนามของคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นส่วนที่ระบุรายชื่อคณะกรรมการจัดทำ IEP และการลงนามกำกับไว้เป็นหลักฐานทุกคน เพื่อแสดงถึงการมีข้อตกลงร่วมกันของคณะกรรมการ หรือผู้รับผิดชอบจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ส่วนที่ 6 ความเห็นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นส่วนที่เปิดโอกาสให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ได้จัดทำเสร็จสิ้นแล้ว โดยจะต้องระบุถึงการตัดสินใจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล แล้วลงนามรับรองความคิดเห็นไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งก็จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลต่อไป

9.6 การดำเนินการตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

เมื่อจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลแล้วให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบส่วนต่าง ๆ ดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง

9.6.1 ประสานงานตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

9.6.2 จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล

9.5.3 ติดตามผลและจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นระยะ ๆ

9.6.4 เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวข้อง / จัดทำแฟ้มสะสมงาน

9.6.5 ประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนาแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลต่อ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำ ขึ้นทั้งนี้โดยได้รับความร่วมมือและยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบัน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล รวมทั้งกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนและวัดผลประเมินผล และเด็กที่ได้รับบริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป

9.7 การดูแลเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ศรียา นิยมธรรม (2543, 146–147) ได้กล่าวว่า การดูแลเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ดังนี้

1. พัฒนาการรับรู้การเคลื่อนไหว และความเข้าใจเกี่ยวกับร่างกาย ให้เด็กได้พัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก โดยใช้กิจกรรมต่อไปนี้ คือ การเล่นเป็นจังหวะ การทรงตัว การยืดหยุ่น ในกล้ามเนื้อ การฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ

2. การรับรู้ มนุษย์ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน แต่ที่สำคัญที่สุดและใช้มากที่สุดในการเรียนรู้ คือการฟัง การเห็น และการสัมผัส จึงควรฝึกการรับรู้ทั้ง 3 ด้านนี้ ให้แก่เด็กทีละ

ด้านก่อนแล้วจึงฝึกการรับรู้ร่วมกันทั้งการฟังและสายตา เพื่อช่วยให้เด็กรับรู้ได้ดีขึ้น

3. ภาษา เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีปัญหาในเรื่องภาษา ทั้งด้านการฟังและการจำแนกเสียง การจำ การเรียงลำดับ ในการช่วยเหลือเด็กประเภทนี้ควรเน้นการสอนภาษาไว้ดังนี้ คือ

- ก. เพื่อเพิ่มช่วงความสนใจของเด็กให้ยาวขึ้น
- ข. เพื่อเพิ่มความสามารถของเด็กให้จำคำได้มากขึ้น
- ค. เพื่อเพิ่มความสามารถของเด็กให้จำได้นานขึ้น
- ง. ปรับปรุงโครงสร้างของภาษาให้ง่ายขึ้น เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารได้
- จ. จัดให้เด็กมีโอกาสนำมาใช้ภาษาและพูด เพื่อให้เด็กสื่อความหมายกับผู้อื่นได้

4. วิชาหลัก หมายถึง วิชาที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ซึ่งมี 4 แขนง คือการพูด การอ่าน การเขียนทั้งในด้านการสะกดตัวอักษร และลายมือ และคณิตศาสตร์ ซึ่งเด็กควรต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมในเรื่องเหล่านี้

ผดุง อารยะวิญญู (2544, 99 – 108) ได้กล่าวว่า การช่วยเหลือเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ดังนี้

การช่วยเหลือจากครู

1. กำหนดเป้าหมายของพฤติกรรมว่าครูต้องการให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นใด
2. วางแผนและดำเนินการช่วยเหลือเด็กเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

การช่วยเหลือจากผู้ปกครอง

ผู้ปกครองอาจปฏิบัติดังนี้

1. ช่วย让孩子พักผ่อน หลับนอนให้เต็มที่
2. กำหนดกิจวัตรประจำวันให้เด็กปฏิบัติตามเป็นขั้น ๆ
ในลักษณะง่ายไม่สลับซับซ้อน
3. ให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์
4. ให้เด็กรับประทานยาตามที่แพทย์สั่ง
5. ให้เด็กแต่งกายให้เหมาะสม
6. ส่งเสริมให้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
7. ไปพบแพทย์ตามที่กำหนด
8. แสดงความรักต่อเด็กอย่างสม่ำเสมอ

การช่วยเหลือด้านจิตใจ

1. ให้คำชมแก่บุตรเมื่อบุตรทำงานสำเร็จ
2. อย่าเปรียบเทียบบุตรของตนกับบุตรของผู้อื่น
3. อย่าเปรียบเทียบบุตรของตนกับพี่หรือน้องห้องเดียวกัน

4. แสดงความมั่นใจให้เด็กเห็นว่าบุตรจะสามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน

5. ตั้งความหวังให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

6. ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

7. ช่วยให้เด็กมีความคิดว่าตนเป็นคนที่มีความช่วยเหลือด้านการเรียน

1. หมั่นพูดคุยกับบุตร

2. ฟังลูกพูดบ้าง หากลูกถามให้พยายามตอบให้มากที่สุด

3. สอนให้ลูกรู้จักฟังผู้อื่นพูด

4. อ่านหนังสือให้ลูกฟัง และให้ลูกอ่านหนังสือให้พ่อแม่ฟัง

5. สอนให้ลูกรักการอ่าน

6. ดูแลให้บุตรทำการบ้านให้ครบ

7. จัดหาโต๊ะ เก้าอี้ไว้ให้บุตรใช้

8. จัดหาวัสดุที่จำเป็นในการศึกษา

9. ช่วยเสนอแนะในการทำการบ้าน หากเด็กทำการบ้านไม่ได้

10. อธิบายให้บุตรของท่านเข้าใจถึงความสำคัญของการเรียน

11. เล่นเกมทางภาษาร่วมกับบุตร

12. อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนมีระเบียบวินัย
13. ให้เด็กจดจำข้อมูลที่สำคัญ
14. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในการอ่าน
15. พาเด็กไปเที่ยวความสถานที่ต่าง ๆ บ้าง
การช่วยเหลือในการเตรียมตัวก่อนสอบ
 1. ช่วยจัดอาหารว่างให้บุตรในขณะที่อ่านหนังสือ
 2. ดูแลบุตรให้นอนเพียงพอ ก่อนเข้าสอบในวันรุ่งขึ้น
 3. ดูแลเด็กให้รับประทานอาหารเช้าในวันสอบ
 4. ดูแลให้บุตรแต่งกายให้เรียบร้อย
 5. ดูแลบุตรให้ไปถึงสถานที่สอบก่อนเวลา
 6. แนะนำบุตรให้บุตรทำข้อสอบให้ดีที่สุด
 7. ให้กำลังใจบุตรในการสอบ
 8. ให้บุตรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการสอบให้พร้อม
การช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ
 1. การกระตุ้นให้บุตรแสดงความสามารถสูงสุดเมื่อมี
โอกาส
 2. ดูแลให้บุตรส่งการบ้านให้ครบ ตามเวลาที่กำหนด
 3. ไปพบครูของบุตร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 4. อาสาเข้าไปช่วยครูในการสอนเด็ก
 5. อาสาเข้าช่วยในกิจกรรมของโรงเรียน

6. พิจารณารายงานจากโรงเรียนอย่างถี่ถ้วน

7. สนับสนุนสมาคมครู – ผู้ปกครอง

การช่วยเหลือจากนักจิตวิทยา

1. แรงเสริมเชิงบวก (Positive Reinforcement) เป็นการให้สิ่งที่พึงพอใจกับเด็ก เพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความพอใจอาจได้แก่ คำชมหรืออาจเป็นอาหาร ของเล่น ตุ๊กตา หรือรางวัลอื่น ๆ ที่ครูอาจหามาได้

2. แรงเสริมเชิงลบ (Negative Reinforcement) เป็นการให้สิ่งที่ไม่เป็นที่พึงพอใจแก่เด็ก ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ออกมา เพราะเด็กไม่ต้องการสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ และต้องการให้เอาสิ่งที่ไม่พึงประสงค์นั้น ออกไปให้พ้น

3. เบี้ยอรรถกร (Token Economy) เป็นการให้รางวัลแก่เด็กอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4. การทำสัญญา (Contract) ส่วนมากเป็นสัญญาทางพฤติกรรม (Behavioral Contract) นั่นคือครูทำสัญญากับนักเรียนเพื่อกำหนดให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูกับนักเรียนเจรจาทำความเข้าใจกันก่อนเมื่อเด็กปฏิบัติตามสัญญาแล้ว ครูให้รางวัล

5. การขอเวลานอก (Time – Out) การขอเวลานอกเป็นการให้เด็กงดร่วมกิจกรรมบางอย่างที่เด็กอยากจะร่วม ใช้ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ใช้ได้ผลดีกับเด็กที่มี

ปัญหาในการเรียนรู้ และปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่รุนแรงมากนัก ครูอาจให้เด็กงดร่วมกิจกรรมชั่วคราวเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้แก่การงดกิจกรรม (Activity Time – Out) ครูไม่สนใจ (Teacher Time – Out) ผู้สังเกต (Contingent Observation) การงดร่วมกิจกรรม (Exclusion Time – Out) การกักขัง (Seclusion Time – Out)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองของเด็กและครูด้วย เพื่อจะได้พัฒนาเด็กได้เต็มตามศักยภาพ และสามารถใช้กระบวนการของจิตวิทยาช่วยในการเรียนรู้โดยการสร้างเงื่อนไขและให้แรงเสริมกับเด็ก ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนได้ให้การช่วยเหลือในด้านการอ่านวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาหลัก โดยการสอนให้กรณีศึกษาสามารถอ่านได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นั่นคือการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจให้สูงขึ้น

9.8 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP)

เบญจมา ชลทรานนท์ (2546 : 8) ได้กล่าวว่า แผนการสอนเฉพาะบุคคลไว้ว่าแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) หมายถึง แผนพัฒนาที่ สืบเนื่องจากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือเป้าหมายระยะสั้นของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งสามารถจัดทำแผนประจำวันหรือแผนประจำสัปดาห์ก็ได้โดยมีเนื้อหา

รายละเอียดเกี่ยวกับการสอน สื่อ การประเมินจุดประสงค์ และ ผลการประเมินทักษะที่กำหนดในจุดประสงค์ ซึ่งเป็น แผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจง สำหรับผู้เรียนคนนั้น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางใน การจัดการเรียนการสอน ของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสมตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ทักษะที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว ทักษะที่ผู้เรียนยังทำไม่ได้หรือ ยังไม่มี

ขั้นตอนการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล

(Individual Implementation Plan : IIP)

1. ศึกษาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างละเอียด
 2. นำเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มากำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้ตามความเหมาะสมและศักยภาพของผู้เรียน
 3. วางแผนการสอนโดยกำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและการวัดผลประเมินผลวันเริ่มต้นเรียน วันผ่านจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้
 4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอน
 5. ประเมินผลการเรียนและปรับปรุงแก้ไข
- จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า เด็กที่มีความต้องการ พิเศษทุกคนต้องได้รับการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลเพื่อ

จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตัวบุคคล (IIP) ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำขึ้นตรงตามศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นรายบุคคลรวมถึงมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

10. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction และยังมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

คณิต ดวงหส์ดี (2537, : 10) ได้กล่าวว่า เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้น จะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

Gilmer (1965, 254 – 255 อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี 2544 : 6) ได้กล่าวว่า ผลของเจตคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์กร องค์ประกอบของแรงงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะ

งานและสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน ความรู้สึกว่าได้รับการยกย่องนับถือ และความรู้สึกว่ามีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

Morse (1955 อ้างถึงใน สันติ ธรรมชาติ 2545 : 24) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลดความตึงเครียดของผู้ทำงานให้น้อยลง ถ้ามีความตึงเครียดมากก็จะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ความตึงเครียดเป็นผลรวมจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อคราวใดความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้ความเครียดน้อยลง ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจ จากคำนิยามของ Morse ทำให้มีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน โดยเน้นว่าความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนอง

Silmer (1984, 230 อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา 2544, : 9) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นระดับขั้นตอน ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ของงานรวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

Strauss (1980 อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี 2544, : 7) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้

ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้น โดยทั่วไปนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและมิติความพึงพอใจในการรับบริการ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบผู้รับบริการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Oskamps (1984, อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา 2544, : 11) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง งานที่ได้ตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและการรับบริการในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ ความพึงพอใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เกิดแรงเสริมสร้างความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน เพื่อส่งผลให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตตามศักยภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน

11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

11.1 งานวิจัยในประเทศ

กันตา สุขกระจ่าง (2550 : 83) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หลังการสอน โดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปกติ ระดับ IQ ตั้งแต่ 90 ขึ้นไป ไม่มีความพิการซ้ำซ้อนเรียนอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบ้านหนองไม้กอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ แผนการสอน โดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำ ผลการศึกษาพบว่า

1. หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.09/86.33
2. ความสามารถในการอ่านคำหลังการสอนโดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

พัชณี บุญรัมย์ (2550 : 51) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดการสอนสระลดรูป สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแผนการสอน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำ ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนสระลดรูปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของชุดการสอนสระลดรูปเป็น 83.80/85.71 นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านคำหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนสระลดรูปอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำก่อนและหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนสระลดรูปพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

วรัญญา เอี่ยมสำอางค์ (2551 : 92) ได้ศึกษาผลของการสอนอ่านภาษาไทยจากนิทานอ่านง่ายต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการทดลองรายกรณี ทำการศึกษานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน เพศชาย ที่มีระดับสติปัญญาปกติ และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อน กำลังเรียนอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา

2550 โรงเรียนภัทรญาณวิทยา อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม โดยใช้หนังสือนิทานอ่านง่ายชุดมาตราไทย 9 แม่ จำนวน 9 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า การอ่านคำยากความสามารถ ด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หลัง ได้รับการสอนอ่านจากนิทานอ่านง่ายมีค่าสูงกว่า (93%) ก่อน การทดลองสอนอ่าน (14%)

อมรรัตน์ วารินกฤษ (2551 : 56-59) ได้ศึกษา ความสามารถทางการอ่านของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่อง ทางการเรียนรู้ โดยการสอนด้วยบัตรคำประกอบภาพ อยู่ใน ระดับชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนวัด หันตรา (เวชสมานราชวรานุกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้ ที่ได้รับการสอนด้วยบัตรคำ และบัตรคำประกอบ ภาพก่อนได้รับการสอน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 18.60 คะแนน และ 18.80 คะแนน และหลังได้รับการสอนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 77.60 คะแนน และ 79.80 คะแนน ผลต่างของคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง เท่ากับ 59 คะแนน และ 58.80 คะแนน การสอนด้วยบัตรและบัตรคำประกอบภาพจึงมีความ เหมาะสมที่จะนำไปเป็นสื่อการสอนเด็กที่มีภาวะบกพร่อง ทางการเรียนรู้เพราะจะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้การอ่าน ได้ดีขึ้น

เสมีอน ดงชมพู (2553 : 103- 105) ได้ศึกษาชุดฝึกการ อ่านคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านนาสะอาดผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านคำก่อนและหลังโดยชุดกิจกรรมการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านคำก่อนทดลอง คะแนนเฉลี่ย 29.13 คะแนน มีความสามารถในระดับ พอใช้ และหลังการทดลองคะแนน เฉลี่ย 71.25 คะแนน มีความสามารถในระดับดี หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านคำมีค่า 0.8280 คิดเป็นร้อยละ 82.80 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านคำเป็น 87.81/89.06

สุมาลี ศิริกุล (2554 : 110) ได้ศึกษาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนมีประสิทธิภาพ 81.33/82.74 หมายความว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.79 นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 4.57

มณี เพือกใต้ (2555 : 100) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและการเขียนคำยากในบทเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 115 คน พบนักเรียนอ่านไม่คล่อง มีนักเรียนจำนวน 18 คน อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง คิดเป็นร้อยละ 15.65 มีนักเรียนจำนวน 22 คน เขียนไม่ได้ เขียนไม่คล่อง คิดเป็นร้อยละ 19.13 คำที่มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน คือ คำสะกดไม่ตรงตามมาตรา คิดเป็นร้อยละ 24.00 คำควบกล้ำ คิดเป็นร้อยละ 23.20 คำตัวการ์นต์ คิดเป็นร้อยละ 22.82 คำ รร (ร หัน) คิดเป็นร้อยละ 20.00

คำราชาศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 26.00 คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 24.80 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนคำยากในบทเรียน มีค่าเท่ากับ 4.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

11.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Masters Lowell และ Others (1993 : Wed Site) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการสอนอ่านเป็นคำไว้ว่า การสอนวิธีอ่านเป็นคำนี้ใช้ได้ดี ทั้งเด็กพิเศษและเด็กปกติในด้านการจำคำ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้มากกว่าและใช้เวลาน้อยกว่าการเรียนโดยวิธีปกติ

Cormers (1992 : Wed Site) ได้ศึกษาการสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง พบว่าวิธีที่ได้ผลดีที่สุดในการแก้ไขการอ่านออกเสียง คือ วิธีสอนคำที่คุ้นเคยมากที่สุดรวมกับการใช้ภาพ และวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเพียร์ซ (Pierce. 2003) ได้ศึกษาประเด็นใหญ่ที่โต้คารมกันต่อไปโดยมีความมุ่งหมายเพื่อ

กำหนดของเขตที่การเรียนรู้ทุกวันในชั้นอนุบาล ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการสะกดคำและการเรียนอ่านที่ประดิษฐ์ขึ้นมา ครูจำนวน 5 คน ทำเป็นตัวอย่างการเขียนให้กับเด็กชั้นอนุบาลจำนวน 78 คน ที่เขียนทุกวันหรือเกือบทุกวันเป็นเวลา 20 สัปดาห์ เด็กกลุ่มทดลองมี 51 คน กลุ่มควบคุมมี 27 คน ซึ่งได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบสังเกตผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนรูปแบบผสมบังชี้ว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองในภาระงานเขียนตามคำบอก และการทดสอบการเขียน ผลจากการทดสอบสัดส่วนตามพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในระดับการอ่านของกลุ่มควบคุมจากการทดสอบก่อนการทดลองถึงการทดสอบหลังการทดลอง ผลของกลุ่มทดลองจากการทดสอบก่อนถึงหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ในตอนสิ้นสุดชั้นอนุบาล 82.35% ของกลุ่มทดลองอ่านหนังสือได้ ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีเพียง 48.15% อ่านหนังสือได้ การศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่าตัวนักเรียนชั้นอนุบาล ได้รับการส่งเสริมให้เขียนทุกวันและใช้การสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น จะมีความเป็นได้มากขึ้นที่นักเรียนจะเข้าสู่การอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่าน ที่จะสามารถทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านมีพัฒนาการด้านการอ่านสูงขึ้นนั้น ต้องใช้กลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านที่หลากหลายรูปแบบ และนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการอ่าน

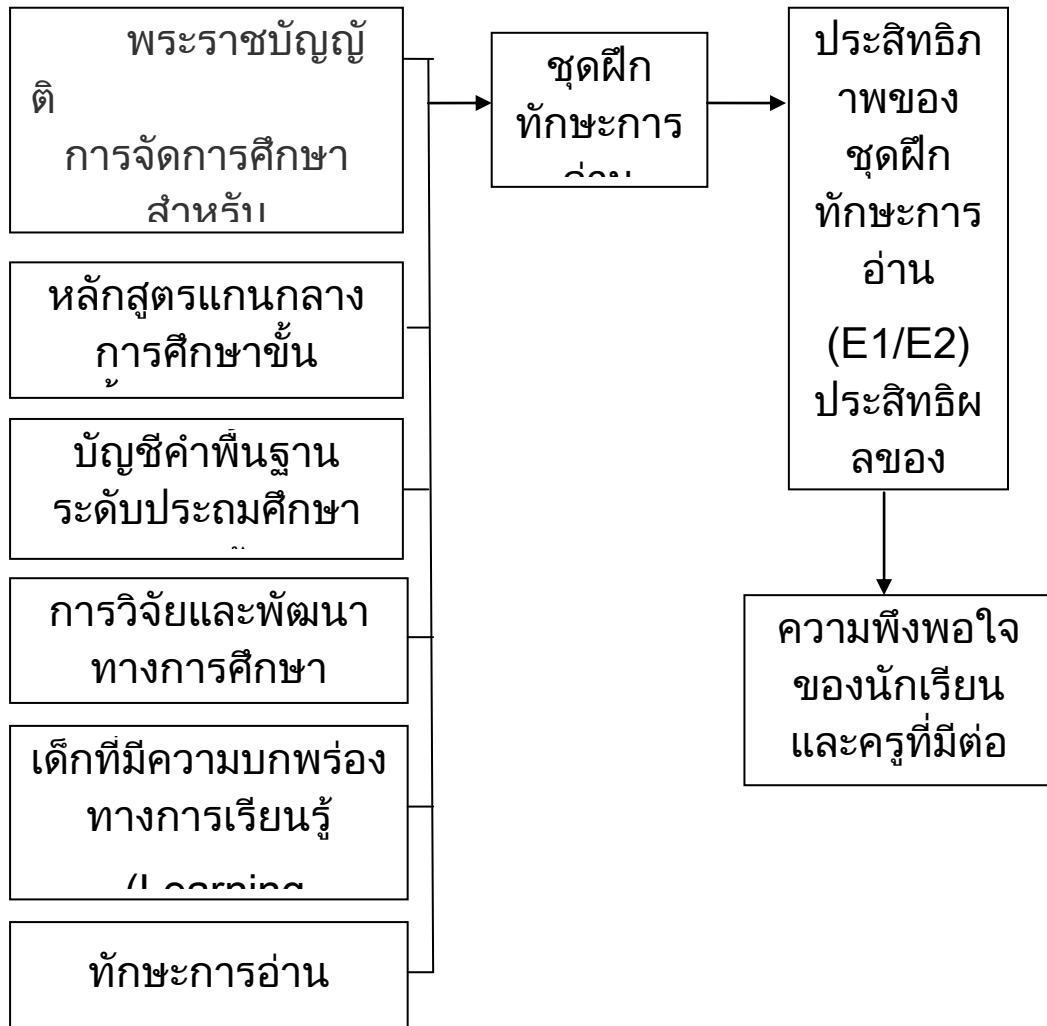
ต้องเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และมีประสิทธิภาพ ต้องจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม จึงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น เพื่อให้ผลการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มากที่สุด และยังเป็นแนวทางแก่ครู พ่อ แม่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นำไปใช้ในการฝึกให้สามารถอ่านสระได้ และเข้าใจเรื่องที่สามารถอ่านได้ เป็นการพัฒนาด้านภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่าน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อที่จะให้เกิดความพร้อมด้านการอ่านและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาสื่อและอุปกรณ์ เพื่อช่วยพัฒนาทักษะเหล่านี้ การที่จะทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านมีพัฒนาการด้านการอ่านสูงขึ้นนั้น ต้องใช้กลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านที่หลากหลายรูปแบบ และนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการอ่านต้องเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และมีประสิทธิภาพ ต้องจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม จึงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านค่าของนักเรียนสูงขึ้น เพื่อให้ผลการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน บัตรสระ บัตรคำ บัตรภาพ เพลง นิทาน กิจกรรมฝึกอ่าน ซึ่งผลการใช้ชุดฝึก

ทักษะการอ่าน มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่าน
พื้นฐานในชีวิตประจำวัน ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการ
เรียนรู้ด้านการอ่าน และยังเป็นแนวทางแก่ครู พ่อ แม่ และผู้ที่
เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นำไปใช้ในการ
การฝึกให้สามารถอ่านสระได้และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เป็นการ
พัฒนาด้านภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ดี
ยิ่งขึ้น

12. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างชุดฝึกทักษะการ
อ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย